

BØRN & UNGE25

Fryns splitter fagbevægelsen **4**

Ny kræftmistanke rammer pædagoger **8**

Piller mod ADHD virker ikke **32**

DE SMÅ LÆRER

Der skal mere fokus på vuggestuepædagogik, mener forfatterne til ny bog. **12-21**

Aktivisering uden effekt

Det har ingen effekt og koster samfundet mange milliarder kroner. Sådan lyder konklusionen fra Rigsrevisionen i en ny rapport om aktivisering af svage ledige, skriver Ritzau. Svage ledige er personer, som også har sociale og helbredsmæssige problemer.

Ifølge rapporten fra Rigsrevisionen har indsatsen ligefrem negativ effekt. I rapporten står der blandt andet: 'Effekten af aktivisering var således negativ både på selvforsørgelsesgrad og på beskæftigelsesgrad, dvs. at de aktiverede kom i selvforsørgelse eller beskæftigelse en mindre del af tiden end de ikke-aktiverede i perioden 2006-2009'.

»Vi må konkludere, at effekten af de mange milliarder, der puttes i aktivisering af de ikke-arbejdsmarkedssparate ledige, er meget beskeden for ikke at sige ikke-eksisterende,« siger formanden for statsrevisorerne, Peder Larsen til Berlingske Tidende.

Beskæftigelsesminister Inger Støjberg (V) erkender, at samfundet ikke får nok tilbage for den store milliardinvestering.

Anbragte børn savner deres søskende

Selvom søskende, der anbringes, så vidt muligt skal placeres sammen, har kommunerne meget forskellig praksis, skriver Kristeligt Dagblad. Det medfører, at en tredjedel af de anbragte søskende bliver skilt ad. Nogle søskende ses kun få gange om året, mens andre mister kontakten med hinanden.

Derfor vil Børnerådet have klare retningslinjer på området. Formand Lisbeth Zornig Andersen efterlyser en vejledning, der gør det helt klart for kommuner, institutioner og plejefamilier, hvem der har ansvaret for samværet, hvem der skal sørge for transport, og hvem der skal betale. Videre skal for eksempel institutionerne gears til at have overnattende søskende på besøg.

Men også hjemmeboende børn, som har anbragte søskende, risikerer at miste kontakten til hinanden. De ses måske kun til fødselsdage et par gange om året. Det viser en undersøgelse fra SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Afdelingschef ved SFI's børne- og familiedel, Anne Dorthe Hestbæk, efterlyser også bedre rammer for søskendesamvær. Hun understreger, at regelmæssig kontakt til søskende er særlig vigtig for børn anbragt uden for hjemmet.

Færre kolde og varme hænder

Færre pædagoger og pædagogmedhjælpere, flere lukkeuger, rengøring hos ældre én gang om måneden og færre medarbejdere til de administrative opgaver. Sådan bliver virkeligheden i landets kommuner til næste år, viser en gennemgang af alle de kommunale budgetter, som Offentligt Ansattes Organisationer (OAO) har foretaget.

I alt skal kommunerne finde besparelser for mindst fem milliarder kroner i 2011. Ingen områder vil gå fri af sparekniven, viser OAO's gennemgang af budgetterne. Nedsættelserne rammer både de varme og de kolde hænder på kontorerne. HK/Kommunals formand Bodil Otto beklager den udvikling:

»Mange tror måske, at administration er overflødigt papirpusseri, der kan spares væk, uden at nogle mærker det. Men 85 procent af HK'ernes arbejdstid går med opgaver direkte relateret til borgerne. Det er basisopgaver i kommunerne, der rammes, når man skærer i antallet af HK'ere. Samtidig er risikoen, at andre faggrupper som for eksempel lærere og pædagoger skal bruge mere tid på administrative opgaver,« siger hun.

Udemokratisk lovsjusk

Ingen stemme er en jastemme til madordningen. Sådan er reglerne om afstemning skruet sammen, og det gør forældrene vrede.

'Yderst problematisk og meget lidt demokratisk'.

Sådan betegner Lars Klingenberg, der er formand for FOLA, afstemningerne om madordninger i daginstitutioner.

»Det strider mod min demokratiopfattelse, at det tavse flertal kan bestemme over så væsentlige ting som forældrenes månedlige udgifter,« siger Lars Klingenberg.

»Allerede inden loven trådte i kraft, gjorde vi opmærksom på risikoen for alvorlige konflikter og splittelse i forældregruppen, når et flertal af forældre kan pålægge forældrene i institutionen en meget stor månedlig udgift til mad. Demokratiet skrider yderligere, når loven så er formuleret sådan, at man i kommuner med områdeinstitutioner skal tage beslutningen blandt forældrene ved aktivt fravalg og ikke ved tilvalg,« siger Lars Klingenberg.

Mellem 10 og 14 procent af danske kvinder forbliver i dag barnløse, skriver Kristeligt Dagblad.

Forskerne ved ikke, om forklaringen er, at kvinderne ikke kan få børn, eller om de ikke vil have børn. Men fremtidsforsker og sociolog Birthe Linddal Hansen har et bud på en forklaring:

»Tidsånden fordrer ikke rigtig familielivet, men mere individet. Kvinder vil pleje deres kroppe, have tid til sig selv og være karrieremennesker. Det efterlader ikke meget plads til børn, familie og opofrelse,« siger hun.

Det er ikke længere et statussymbol at have en velfungerende familie.

»Det er ikke længere fedt at være en god mor, at ofre sig, at bage boller eller lave børnefødselsdag. Der er status i at pleje sin krop, sin karriere og sig selv, og den udvikling vil forsætte,« siger Birthe Linddal Hansen, som spår, at flere og flere kvinder vil vælge børnene fra i fremtiden.

BØRN&UNGE
Blegdamsvej 124
2100 København Ø
Telefon: 3546 5100
E-mail: b&u@bupl.dk
www.boernogunge.dk

Ansvarshavende redaktør
Ida Thuesen Nielsen (ITN)
Redaktionschef
Lene Søborg (SØB)
Journalister
Vibeke Bye Jensen (BYE)
Steffen Hagemann (SBH)
Trine Vinther Larsen (TVL)
Marie Bille (MBI)
Layout
Eva Krebs Larsen (EKL) barsel
Sara Efazat (SEF) barselvikar
Korrektur
Karen Altschul
Forsidefoto
Jeppe Carlsen

Annoncer
Marianne Földvary (MAF)
Niels Juul Pedersen (NJP)

Tryk
Stibo Graphic
Kontrolleret oplag: 66.726
ISSN: 0006-5633

BUPL
Blegdamsvej 124
2100 København Ø
Telefon: 3546 5000 (kl. 9-15)
E-mail: bupl@bupl.dk
www.bupl.dk

Forretningsudvalget
Formand:
Henning Pedersen
Næstformand
Birgitte Conradsen
Hovedkasserer
Flemming Brøgger Andersen
Faglige sekretærer
Allan Baumann
Lasse Bjerg Jørgensen
Lis Pedersen
Tonny Andersen

Børn&Unge 2010
Børn&Unge udkommer 29 gange i år.
Bladet udkommer i følgende uger:
1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19,
20, 22, 23, 24, 25, 33, 35, 36, 38, 40, 42,
45, 47, 48 og 49.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for manuskripter m.m., der indsendes uopfordret. Vi gør opmærksom på, at alle artikler og læserindlæg, som trykkes i Børn&Unge, lægges på boernogunge.dk og derfor optræder frit tilgængeligt på internettet.

Hvis du har problemer med leveringen af Børn&Unge, skal du sende en mail til: levering@bupl.dk

Der er desværre en tendens til, at nogle opfatter vuggestuepædagogik som minibørnehavepædagogik. Det forsøger vi at modbevise. Vuggestuepædagogik er noget særligt.

Børneforsker Stig Brostöm, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet

Artikler

- 4 1800 pædagoger mister fryns
- 4 Iphone er bedre end solidaritet
- 6 BUPL's formand holder fast
- 8 Ny kræftmistanke rammer pædagoger
- 23 Kortlægning af besparelser
- 26 Nyt IT-redskab letter hverdagen
- 32 ADHD-medicin virker ikke
- 34 Masser af piller uden behandling
- 34 Pædagoger mangler viden om ADHD

Øjeblikket

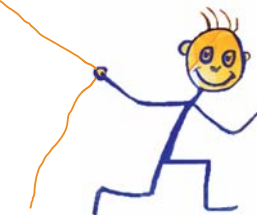
- 24 Solstrålen i skoven

Faste sider

- 11 Nyt fra nettet
- 22 Børnebøger
- 30 Opslagstavlen
- 37 Tegneserie Spiren
- 38 Nye fagbøger
- 40 Læserbreve

TEMA

VUGGESTUEPÆDAGOGIK

12 Intro

14 Trivsel, omsorg og læring

Det er på høje tid, at der kommer mere fokus på vuggestuepædagogik, mener to pædagoger og en forsker, som sammen har skrevet en bog om emnet.

17 Uhyggelig kort tid til de små

I nogle vuggestuer får børnene kun tre minutters kontakt med en voksen i timen, viser ny forskning. Uhyggeligt, kalder forskeren det selv.

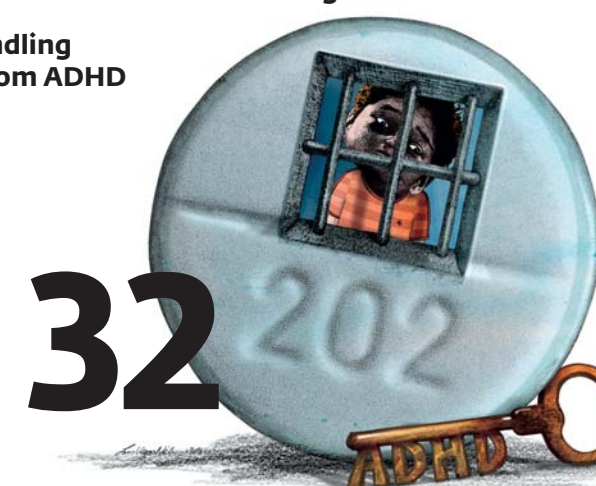
19 Puljer skaber spildtid

Små børns sprog får vitaminer af nærhed, relationer, mulighed for tilknytning, dialog og imitation, lyder det fra efteruddannede pædagoger i Fredensborg.

41 BUPL mener

Vi kan derfor sagtens se, at kommunerne har behov for at tale ligelønnen langt ned under gultæppet. Det er imidlertid både utroværdigt og uansvarligt, skriver BUPL's formand, Henning Pedersen.

43 Stillingsannoncer

De 1800 pædagoger, der hidtil har fået en del af deres løn udbetalt som mobiltelefon eller massage, har ikke den mulighed fremover. Det har BUPL bestemt, og det skaber debat.

Af Marie Bille, mbi@bupl.dk

1800 pædagoger mister fryns

Pædagogerne kan ikke længere få en mobiltelefon, computer eller et fitnesskort som en del af deres løn. Det sker, efter at BUPL i sommer sagde nej til at skrive under på en ny og ændret aftale med Kommunernes Landsforening (KL) om personalegoder.

Nye tal fra Det Fælleskommunale Løndatakontor viser, at cirka 1800 pædagoger i

daginstitutioner har indgået en aftale med deres arbejdsgiver om at få fryns i stedet for løn, og det svarer til tre procent af pædagogerne. Det er lidt mindre end gennemsnittet for alle kommunalt ansatte, der ligger på fire procent.

»Umiddelbart ligger de tal markant under, hvad man ser i den private sektor,« siger økonom og seniorforsker ved Anvendt Kom-

munal Forskning (AKF) Nicolai Kristensen, der har forsket i personalegoder. I november offentliggør han en rapport om, hvor villige netop pædagoger er til at få en del af deres løn udbetalt som fryns.

Hvor mange kommuner, der tilbyder personalegoder som en del af lønnen, ønsker Det Fælleskommunale Løndatakontor ikke at oplyse. Derfor er det uvist, om det er mang-

lende lyst eller mulighed, der er grunden til, at kun få kommunalt ansatte får fryns.

»Hvis det skyldes, at de kommunalt ansatte ikke har haft muligheden, kan det være, at kommunerne skulle overveje at give dem muligheden. Det er svært at argumentere imod, for de kan jo altid takke nej,« siger Nicolai Kristensen.

PENGE IND OG UD AF KASSEN. Men den mulighed vil BUPL på linje med en tredjedel af de forbund, som organiserer kommunalt ansatte, ikke være med til at give sine medlemmer. BUPL slog bremsen i efter sommerens ændring i aftalen med KL. Ændringen betyder, at fryns nu kan modregnes af hele lønnen. Før kunne fryns kun tages fra lokal-lønnen, som udgør en ganske lille del af den samlede lønsum.

BUPL's formand, Henning Pedersen, er overasket over, at så få pædagoger har fået fryns i stedet for løn. Han mener også, at skattebetalte frynsegoder er usolidariske, og at pædagogerne ville save den gren over, de selv sidder på, hvis de udnyttede ordningen.

»De her ordninger undergraver dybest set skattesystemet,« siger han.

Nicolai Kristensen fra AKF forstår indvendingen, men han mener også, at der kan være samfundsøkonomiske fordele ved personalegoder, også selvom flere af goderne er skattefrie.

»Det er klart, at ud fra et nationaløkonomisk synspunkt så skal personalegoderne være med til at øge produktiviteten. Det skal være arbejdsrelaterede goder,« siger han.

Personalegoder som fysioterapi og massage kunne foreksempel være med til at nedbringe sygefravær blandt pædagoger, mener forskeren. ■

HER ER LISTEN OVER FRYNS

Kommunerne kan tilbyde deres ansatte at få en del af lønnen udbetalt som personalegoder via et såkaldt bruttoløntræk, hvis den ansattes fagforening har skrevet under på aftalen med Kommunernes Landsforening (KL). Det har BUPL ikke, så pædagogerne kan ikke få del i ordningerne. Her kan du se, hvilken type fryns aftalen med KL omfatter:

- Multimediale ordninger. For eksempel pc'er, bredbånd, telefon, mobiltelefon.
- Sundhedsordninger. For eksempel massage, fysioterapi, kiropraktor, rygestopkurser, kostvejledning, psykologhjælp, helbredsundersøgelse og zoneterapi. Aftalen omfatter dog ikke private sundhedsforsikringer, som giver mulighed for at springe hospitalet over.
- Befordring. For eksempel parkeringsplads, offentlig transport (bus, tog, fly), brobizz eller færgeabonnementet.
- Øvrige. For eksempel aviser, tidsskrifter, uddannelser og erhvervsrelevant coaching.

Iphone er bedre end solidaritet

Mens medhjælperen kan få en billig Iphone, kan pædagogen pudse glorien og være stolt af at betale skat af hele sin løn. Men nogle pædagoger vil ikke være hellige, og BUPL genovervejer nu sit nej til skattebetalt fryns.

Af Marie Bille, mbi@bupl.dk

Iphone, Macbook, bredbånd, digitale tv-pakker, klippekort til massage og coaching.

Listen over frynsegoder er lang, men i år kan SFO-pædagog Bob Møller Andersen ikke få lov til at købe billigt ind fra Skanderborg Kommunes fryns-katalog. Det har hans fagforening, BUPL, bestemt.

Pædagogmedhjælperne på Mølleskolens SFO i Ry kan derimod frit vælge, om de vil have en del af deres løn udbetalt som kontanter eller som skattebetalte mobiltelefoner.

»Det er mærkeligt, at der skal være forskellige ordninger for forskellige faggrupper i samme kommune. Det burde være ens for alle,« siger Bob Møller Andersen.

Men ordningerne er forskellige, fordi en ændring i aftalen med Kommunernes

Landsforening har splittet fagbevægelsen på spørgsmålet om personalegoder, som mange kommuner tilbyder deres ansatte. BUPL har sagt nej tak, mens pædagogmedhjælpernes fagforening FOA har sagt ja tak.

Kritikken fra medlemmer som Bob Møller Andersen har fået BUPL til at tage spørgsmålet op igen på et hovedbestyrelsesmøde, som finder sted den 27. og 28. oktober.

Bob Møller Andersen var glad, da han for to år siden kunne købe en pc og få en bredbåndsforbindelse som personalegode. Han sparede penge, fordi værdien af computer og internet er højere, end det beløb han blev trukket i lønnen før skat. I stedet for at betale skat af hele sin løn, betaler han kun skat af den del, som han får udbetalt.

Den form for fryns har private firmaer til-

budt sine ansatte i mange år, og det har han ikke nogen moralske skruper ved, at kommunerne også tilbyder kommunalt ansatte. For de skal ikke 'gøre sig hellige', som han siger.

»Jeg mener ikke, at vi skal holde os tilbage,« siger Bob Møller Andersen.

Sådan er han ikke den eneste, der tænker. Seks ud af ti pædagoger vil takke ja, hvis arbejdsgiveren tilbyder personalegoder som en del af lønnen, viste en undersøgelse, som BUPL foretog blandt medlemmerne sidste år.

UNDERMINERER VELFÆRDEN. Bob Møller Andersen blev overrasket, da han i august fik et brev fra kommunen, hvor der stod, at BUPL-medlemmer ikke længere kunne vælge fra kataloget med frynsegoder. Det havde han ikke hørt noget om.

»Jeg har ikke fået nogen forklaring på, hvorfor fagforeningen er gået ind og sagt: Nej, det vil vi ikke mere,« siger han.

En forklaring har flere lokale fagforeninger måttet give til vrede medlemmer, som har ringet. Formand for BUPL Sydjylland Kim Jørgensen har talt med flere pædagoger, som ikke længere kan få fryns.

Selv er han ikke i tvivl og har en klar holdning: Han mener, at det er noget 'opreklameret pis' at kalde kommunernes ordninger for personalegoder.

»Man kan ikke kalde det et personalegode, at man har en købmandsforretning, hvor man kan få lov til at snyde skattesystemet,« siger han.

Men medlemmerne er ikke altid enige.

»De medlemmer, jeg har snakket med,

brokker sig over, at vi vil bestemme, hvad de skal bruge deres løn til,« siger Kim Jørgensen.

Det argument kan lokalformanden egentlig godt forstå, men han efterlyser mere samfundssind hos pædagogerne.

»Jeg synes, det er ærgeligt, at man ikke tænker over de samfundsmæssige konsekvenser ved et system, som er med til at underminere velfærdssamfundet. Det er den argumentation, som jeg bruger,« siger Kim Jørgensen.

Bob Møller Andersen er ikke enig. Han mener, at når muligheden er der, skal han og hans kolleger også have lov til at udnytte den.

»Vi kan jo ikke lave om på skattesystemet alene i vores fagforening. Det tror jeg ikke på,« siger han. ■

BUPL-formand Henning Pedersen ved godt, at BUPL's omtanke for samfundsøkonomien på bekostning af kontante fordele for pædagogerne er upopulær hos nogle. Men fagforeningens ledelse har pligt til at tænke på samfundsøkonomien, mener han.

Af Marie Bille, mbi@bupl.dk

Henning fastholder nej til fryns

Debatten om fryns eller ej til pædagogerne diskuteres på BUPL's næste hovedbestyrelsesmøde den 27. og 28. oktober. BUPL vil ikke længere give pædagogerne lov til at få del i de ordninger, hvor kommunerne lader deres ansatte købe goder for lønnen, inden skatten bliver trukket.

Men det vil medhjælpernes fagforening FOA gerne, og det har skabt røre.

»Vi har lagt op til at diskutere personalegoder, fordi vi kan høre, at mange medlemmer er glade for at have en sådan ordning, og de synes, det er et problem, at andre faggrupper har den. Især er det et problem for de pædagoger, som har haft en ordning og nu skal sige farvel til deres personalegoder,« siger Henning Pedersen, formand for BUPL.

Et medlem skriver på BUPL's debatside: 'Jeg har været yderst glad for ordningen og er faktisk godt rasende over, at noget, som jeg anså som et personalegode, er saboteret af fagforeningen. Er det virkelig i medlemmernes interesse?!' Hvad er dit svar til ham?

»Ja, det mener jeg, at det er, for sagen skal ses i et større perspektiv. Det er kernen i diskussionen. Den måde at få personalegoder på udnytter en mulighed for skattefradrag, og det undergraver skattesystemet. Der bliver færre skatteindtægter, og så må pengene findes på anden vis, for eksempel ved besparelser. Det er i virkeligheden en diskussion om, hvordan man vil finansiere velfærdssamfundet. Jeg kan godt forstå, at man som enkeltperson først og fremmest tænker: Hvorfor har jeg ikke den mulighed? Man skal være parat til at tage diskussionen og sige, at vi tænker på samfundsøkonomien, og det er grunden til, at vi ikke siger ja til de ordninger.«

Hvorfor skal pædagogerne være særligt 'hellige'? Når nu de i forvejen ikke får en høj løn, er det vel rimeligt, at de får de samme muligheder som andre?

»Umiddelbart kan jeg da godt se synspunktet og forstå, at man kan tænke sådan. Når der er en mulighed, gælder det vel altid, at man gerne vil benytte sig af den. Især når

man kan se andre gøre det. Jeg synes bare, at nogle skal stoppe op og sige: 'Tænk lige over, hvad der foregår'. Heldigvis er BUPL ikke ene om at gøre det. Der er flere andre fagforbund, som har taget den samme beslutning.«

En medlemsundersøgelse fra sidste år viser, at et flertal af pædagogerne vil takke ja til den type personalegoder, hvis de fik dem tilbudt. Skal medlemmerne eller BUPL's hovedbestyrelse bestemme, hvad medlemmernes interesser er?

»Jeg mener rent faktisk, at hovedbestyrelsen som fagforeningens ledelse også har den opgave at anlægge samfundsmæssige perspektiver på det, vi gør. Så kan vi diskutere det, og medlemmerne kan gå ind i debatten og sige, at de er uenige, og at de synes, vi skulle lade være med at tænke på de samfundsmæssige konsekvenser og udelukkende tænke på den individuelle mulighed. Det er fair nok at tage diskussionen, men det er ledensens pligt at foretage vurderinger, fremlægge sine holdninger og sige, at 'det er sådan, vi gør'.« ■

SÅDAN VIRKER BRUTTOLØNTRÆK

Et tænkt eksempel med runde tal:

Uden fryns og bruttotræk	Med fryns og bruttotræk
Du tjener 100.000 kroner.	Du tjener 100.000 kroner.
	Du køber massage, avis og en pc for 10.000 kroner (tilbud fra kommunen).
	Kommunen betaler og trækker pengene fra din løn, før du betaler skat.
	Din indkomst er nu kun 90.000 kroner.
Du betaler 41 % i skat af 100.000 kroner.	Du betaler 41 % i skat af 90.000 kroner.
Du betaler 41.000 kroner i skat.	Du betaler 36.900 kroner i skat.
Du får 59.000 kroner udbetalt.	Du får 53.100 kroner udbetalt.
	Dertil skal lægges værdien af massage, avis og pc på 10.000 kroner.
	Den samlede værdi af din udbetalte løn bliver således 63.100 kroner.

Den person, som siger ja til fryns betalt via bruttotræk, har tjent 4100 kroner mere, end den, der ikke får. Til gengæld er skattevæsenet gået glip af 5900 kroner.

FRYNS SPLITTER FAGBEVÆGELSEN

Spørgsmålet om fryns, som gives via bruttoløntræk, har delt vandene i fagbevægelsen. Sammen med BUPL siger blandt andre Danmarks LærerForening og 3F nej, mens FOA og Dansk Socialrådgiverforening siger ja. Læs begrundelserne her.

DERFOR SIGER VI NEJ

»Løndele, der udmøntes som bruttoløntræk, bliver ikke regnet med i den samlede lønsum. Den samlede lønsum ligger til grund for størrelsen på de lønstigninger i kroner og ører, som vi får fremadrettet. Altså: Jo mindre lønsum, jo mindre lønstigning. Derfor er det vigtigt, at vi afgrænser omfanget af bruttoløntræk.«

Gordon Ørskov Madsen, formand for overenskomstudvalget i Danmarks LærerForening

»Begrundelsen er til dels, at det nu kan gribe noget om sig, hvis der for eksempel ikke længere vil være en reel mindsteløn på et overenskomstråde, og så kunne der måske lægges et vist pres på medarbejderne om i højere grad selv at være med til at finansiere diverse personalegoder, som arbejdsgiveren ellers ville stå for. Endelig er der problemet med at blande skat og løn – med ordninger, der kun giver mening, hvis der er nogle, som ikke hører dem.«

Ellen K. Lykkegård, formand for den offentlige gruppe i 3F

DERFOR SIGER VI JA

»For FOA er det vigtigt, at offentligt ansatte får adgang til personale- og frynsegoder i et omfang, der ikke adskiller sig væsentligt fra de goder, privat ansatte har. De offentlige arbejdsgivere taber kampen om arbejdskraften, når ledigheden igen falder, hvis de ikke netop viser anerkendelse og går efter at skabe de attraktive arbejdspladser.«

Dennis Kristensen, formand for FOA, som organiserer pædagogmedhjælperne

»I sidste ende mener vi, at vores medlemmer med den her ordning opnår størst mulig indflydelse på egen løn samt de goder, som ellers kan opnås i forbindelse med arbejdet.«

Ulrik Kristensen, næstformand Dansk Socialrådgiverforening

DE SKIFTEDE MENING

»Efter beslutning i hovedbestyrelsen vil vi indgå lokale aftaler, som omfatter multimedier, aviser/tidsskrifter og sundhedsordninger. Vi mener, at det skal ses som et supplement til arbejdspladsens personalepolitiske tilbud. Dansk Sygeplejeråd vil derfor ikke indgå aftaler om nedgang i kontantløn for at få goder, der hører under en sædvanlig god personalepolitik. Det gælder eksempelvis frugt, rygestopkurser, psykolog, uddannelse og coaching.«

Grete Christensen, formand for Dansk Sygeplejeråd

asger bc LYS

Godt lys behøver ikke at være dyrt

Det koster ikke en formue at få ny og bedre belysning i jeres institution, og fordelene er mange:

- reduceret støjniveau
- roligere børn
- mindre hovedpine
- mindre stress

Citater fra vores brochure:

"Det nye lys har givet os lavere støjniveau og en roligere hverdag"
 "Vores nye belysning burde være lovpligtigt i alle daginstitutioner"
 "Vi oplever, at børnene har lettere ved at koncentrere sig i det nye lys"

Rekvirer brochuren på **tf. 33151514** eller download den fra vores hjemmeside: **www.asgerbclys.dk**

Kontakt os og få gratis belysningsrådgivning. Vi udarbejder herefter et uforpligtende tilbud til hele institutionen eller blot en mindre del.

Pædagoger har en forhøjet risiko for at udvikle lymfeknudekræft. Til gengæld har de har 10 procent mindre risiko for at få hudkræft. Det viser ny forskning fra Kræftens Bekæmpelse.

Af Trine Vinther Larsen, tvl@bupl.dk / Illustration: Kræftens Bekæmpelse

Ny mistanke: Jobbet kan give pædagoger kræft

Det er ikke lige meget, om man er jord- og betonarbejder, sygeplejerske eller pædagog, når det handler om risiko for at udvikle kræft.

En ny og omfattende kortlægning af sammenhængen mellem erhverv og risikoen for at få kræft dokumenterer, at risikoen for få bestemte typer kræft afhænger af, hvad man arbejder med.

Pædagoger har ligesom andre ansatte i omsorgs- og sundhedssektoren generelt en lidt lavere risiko for at få kræft end gennemsnittet af ansatte i Danmark, viser undersøgelsen. Men ser man nærmere på de enkelte kræfttyper, fremkommer der nogle markante udsving, hvor pædagoger enten har højere eller lavere risiko for at få en specifik type kræft end ansatte i andre erhverv.

Det fortæller arbejdsmiljøforsker Johnni Hansen, som for Kræftens Bekæmpelse har udarbejdet kortlægningen, der er den største nationale undersøgelse af sin art nogensinde.

GOD OG DÅRLIG NYHED. Ifølge arbejdsmiljøforskeren er der en både god og en dårlig nyhed til pædagogerne i kortlægningen.

Den gode nyhed er, at mandlige pæda-

goger ansat i vuggestuer og børnehaver har en betydelig lavere risiko for at få for eksempel testikelkræft end andre. Deres kvindelige kolleger kan glæde sig over, at de sjældnere end andre rammes af livmoderhalskræft og hudkræft.

Rapporten er en ren kortlægning og stiller derfor ikke spørgsmålet, hvorfor en særlig type kræft forekommer mere eller mindre i et bestemt erhverv, men Johnni Hansen tør dog godt gætte, når det gælder kvindelige pædagogers nedsatte risiko for hudkræft:

»Risikoen er 10 procent lavere, og det kan skyldes, at ansatte i børnehaver og vuggestuer opholder sig mere udendørs end 'gennemsnitsdanskere' og således langsomt opbygger bruning af huden og dermed lettere undgår solskoldning om sommeren,« siger Johnni Hansen, der ikke henter sine argumenter ud af den blå luft.

»Det samme er set i en række udprægede udendørs erhverv som for eksempel landbrug, fiskeri samt jord- og betonarbejde,« fortæller han.

PÆDAGOGER FÅR LYMFEKRÆFT. Den dårlige nyhed til pædagogerne er, at de har en overrisiko for at få kræft i lever, lungehinde eller knogler, hvilke imidlertid er meget

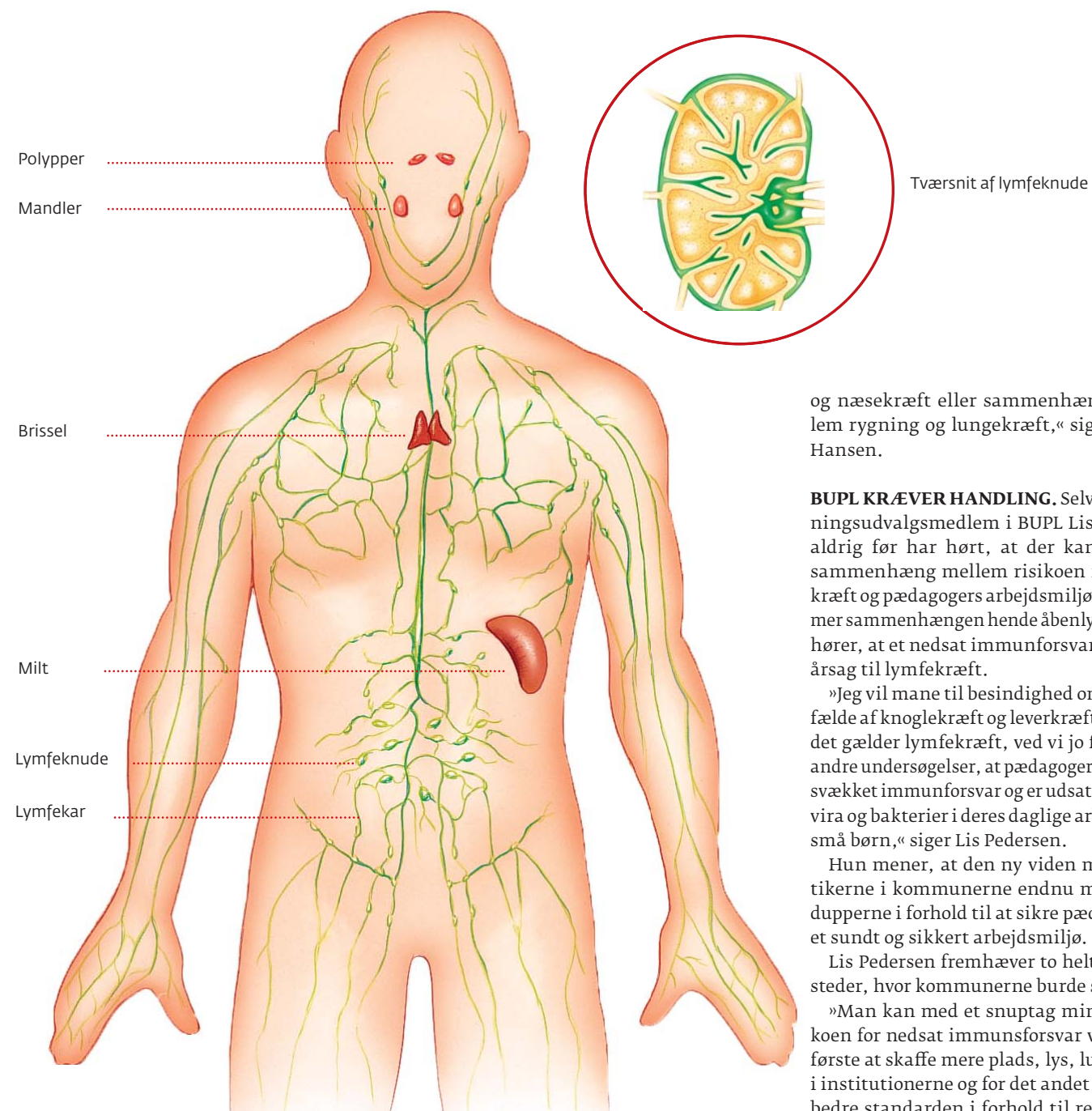
sjældne kræftformer. Mere alvorlig er en øget forekomst blandt daginstitutionspædagoger af lymfeknudekræft, som tidligere landsholdsspiller Brian Laudrup for nylig blev diagnosticeret med.

Undersøgelsen viser, at pædagoger har en overrisiko på 20 procent for at få lymfekræft af typen Non-Hodgkin lymfom. Denne kræftform kan have en direkte sammenhæng med erhvervet, mener arbejdsmiljøforsker Johnni Hansen.

»Det er en kræftform, der hyppigere rammer, når immunforsvaret er svækket, som det muligvis kan være tilfældet for ansatte i børneinstitutioner – for eksempel på grund af de evigt forekommende snotnæser,« siger han.

Hvorvidt pædagogers immunforsvar er nedsat, og om det er en medvirkende årsag til den øgede forekomst af lymfekræft, ved ingen. Men Johnni Hansen mener, det kan være interessant at undersøge.

»Selvom rapporten alene er en kortlægning, viser den, hvor det kan være relevant at forske mere indgående i sammenhængen mellem erhverv og kræft. Det er også sådan, man i sin tid begyndte at interessere sig for den i dag dokumenterede sammenhæng mellem for eksempel arbejdet med træstøv

OM LYMFEKNUDEKRÆFT

Lymfeknudekræft er en kræftsygdom i lymfeknudernes celler.

Der findes cirka 400 lymfeknuder i kroppen.

Der findes to hovedformer for lymfeknudekræft:

1. Hodgkin lymfom optræder i cirka 125 nye tilfælde årligt i Danmark og udgør cirka 20 procent af tilfældene af lymfeknudekræft. Over 80 procent bliver helbredt for Hodgkin lymfom. Den ambulante behandling består af kemoterapi og strålebehandling.
2. Non-Hodgkin lymfom rammer cirka 900 personer årligt i Danmark. Behandlingen består af kemoterapi, strålebehandling og antistoffer. Årsagen til Non-Hodgkin lymfom er oftest ukendt. Man har dog konstateret en øget hyppighed hos personer med et svækket immunforsvar.

Kilde: Kræftens Bekæmpelse.

➔ Læs mere på www.cancer.dk

og næsekræft eller sammenhængen mellem rygning og lungekræft,« siger Johnni Hansen.

BUPL KRÆVER HANDLING. Selvom forretningsudvalgsmedlem i BUPL Lis Pedersen aldrig før har hørt, at der kan være en sammenhæng mellem risikoen for lymfekræft og pædagogers arbejdsmiljø, forekommer sammenhængen hende åbenlys, når hun hører, at et nedsat immunforsvar kan være årsag til lymfekræft.

»Jeg vil mane til besindighed om de få tilfælde af knoglekræft og leverkræft, men når det gælder lymfekræft, ved vi jo fra mange andre undersøgelser, at pædagoger ofte har et svækket immunforsvar og er udsat for mange vira og bakterier i deres daglige arbejde med små børn,« siger Lis Pedersen.

Hun mener, at den ny viden må få politikerne i kommunerne endnu mere op på dupperne i forhold til at sikre pædagogerne et sundt og sikkert arbejdsmiljø.

Lis Pedersen fremhæver to helt konkrete steder, hvor kommunerne burde sætte ind:

»Man kan med et snuptag mindske risikoen for nedsat immunforsvar ved for det første at skaffe mere plads, lys, luft og rum i institutionerne og for det andet ved at forbedre standarden i forhold til rengøring,« siger hun.

DYRT FOR SAMFUNDET. Selvom det kan være dyrt at bygge nye institutioner og udbedre de gamle, mener Lis Pedersen, at der i sidste ende vil være penge at spare ved at forbedre arbejdsmiljøindsatsen.

»Det er for dyrt at lade være. For det vil koste langt mere for samfundet at lade stå til og se på, at flere medarbejdere måske udvikler kræft og må tage fri fra arbejde for at gå til behandling, eller at de i sidste ende må indlægges på hospitalerne og modtage en meget dyr kræftbehandling,« siger Lis Pedersen.

Hun er til gengæld glad for at høre, ►

► at færre pædagoger end gennemsnittet udvikler hudkræft, men fremhæver, at arbejdsforholdene indendørs burde være lige så gode for pædagogerne, som når de er på legepladsen.

»Det er kun godt, at det fungerer, når pædagogerne er ude, men mange aktiviteter foregår inde, og om vinteren er der også mange børn indenfor. Så nytter det ikke, at lokalerne er for små, indeklimaet for ringe, og at bakterierne frit kan spredes rundt i lokalet og fra person til person,« siger Lis Pedersen, der ligesom Johnni Hansen håber, at nogle vil finde det interessant at forske mere i den sammenhæng, der ifølge kortlægningen kan være mellem pædagogers arbejde og især lymfekræft.

SAVNER DOKUMENTATION. Johnni Hansen understøtter, at sammenhængen kun kan anskues som en teori, indtil der er forsket mere i den. Han fremhæver, at kortlægningen

fra Kræftens Bekæmpelse alt i alt viser, at risikoen for kræft blandt ansatte i børneinstitutioner ikke er større end blandt andre lønmodtagere.

»I det store hele ligger risikoen for kræft for både mænd og kvinder, der er ansat inden for social- og sundhedssektoren, i underkanten af risikoen for andre lønmodtagere i Danmark. Hvis man sammenligner pædagoger med for eksempel ansatte i jern- og metalindustrien, så er risikoen for kræft lille blandt pædagoger,« siger Johnni Hansen.

Han synes dog, det er en god og konstruktiv anvendelse af kortlægningen, hvis den bruges til at iværksætte forebyggende indsatser i arbejdsmiljøet. Han mener også, at kortlægningen kan bruges som dokumentation i for eksempel arbejdsskadesager, hvis en ansat har fået kræft på grund af forhold i arbejdsmiljøet.

I BUPL's arbejdsskadeteam har man endnu ikke hørt om arbejdsskadesager, hvor en

pædagog har fået kræft på grund af sit arbejde. Og Johnni Hansen understreger også, at den foreliggende viden om pædagoger og eksempelvis lymfekræft ikke er dokumentation nok i en arbejdsskadesag.

»Problemet er, at der ikke er tilstrækkelig dokumentation i dag, og før man kan få arbejdsskadeerstatning for en kræftsygdom, skal der være håndfast dokumentation. Det er der på en lang række andre områder, og der findes 30-40 forskellige arbejdsmiljøpåvirkninger, som man i dag kan få arbejdsskadeerstatning for. Helt klassisk er, at for eksempel asbest og støv kan resultere i lungekræft og lungehindekræft. Og der er også set eksempler på, at tjenere og ansatte i hotelbranchen har fået erstatning, hvis de har fået lungekræft af at være udsat for passiv rygning i deres arbejde og ikke selv har røget. Men for pædagoger og sammenhængen med lymfekræft er der lang vej endnu,« siger Johnni Hansen. ■

OM KORTLÆGNINGEN

Arbejds miljøforsker Johnni Hansen har sammen med seks medforfattere for Kræftens Bekæmpelse kortlagt risikoen for hver af 52 kræftformer i 307 erhverv blandt mandlige og kvindelige lønmodtagere i Danmark fra 1970 til 2003. Flere end 500.000 kræfttramte lønmodtagere indgår i undersøgelsen, der er den største nationale undersøgelse af sin art nogensinde.

Kortlægningen af risiko for kræft blandt ansatte i Danmark er udgivet for ni branchemiljøråd i 16 rapporter, som hver især kan downloades via linket: www.cancer.dk/rapporter.

Kræft blandt pædagoger i dagtilbud er behandlet i delrapporten 'Kortlægning af risiko for kræft (1970-2003) blandt ansatte i social- og sundhedssektoren i Danmark'. Side 45-49. Tabel 7 og 8.

EKSEMPLER PÅ KRÆFTRISIKO I UDVALGTE ERHVERV

KØN, ERHVERV OG KRÆFTTYPE	OVERRISIKO I PROCENT ^{oo}
Kvinde, bagerbutiksansat, mund	100
Mand, taxachauffør, lunge	40
Kvinde, hotelansat, livmoderhals	80
Mand, maler, tunge	70
Mand, journalist, svælg	40
Kvinde, revisor, endetarm	60
Mand, ansat på jernskibsværft, lunge	470
Kvinde, rengøring, livmoderhals	90
Kvinde, folkeskole, nyre	50
Kvinde, pædagog, lymfe (Non-Hodgkin lymfom)	20

^{oo} Alle tal er udtryk for, hvor stor overrisikoen for den bestemte kræfttype er i forhold til andre lønmodtagere. De forskellige kræftformer er mere eller mindre hyppige, så tallene siger ikke noget om, hvor stor risiko der generelt er for at få den ene eller anden slags kræft. Men tallet siger, hvor meget overrisiko man i gennemsnit har, når man har arbejdet i en bestemt branche.

Flere eksempler kan ses på www.avisen.dk, der under overskriften 'Se om dit job kan give dig kræft' har samlet tal for 75 erhverv, der nævnes i kortlægningen fra Kræftens Bekæmpelse.

Du kan læse pædagogrelevante nyheder på www.boernogunge.dk og på www.bupl.dk. Her er et pluk fra ugerne, der er gået siden sidste nummer af Børn&Unge.

Skatteminister hjælper pædagoger

Skatteministeren griber ind, efter at Børn&Unge har beskrevet, hvordan frokostordningen giver skattesæk til pædagoger, der spiser med. BUPL-formanden roser ministeren.

Pædagoger skal ikke være bange for at få et skattesæk, hvis de har sagt ja til den frokostordning, som børnene får. Skatteminister Troels Lund Poulsen (V) har set sagen efter i sømmene, og han har nu besluttet at gribe ind.

Han griber ikke ind over for Skatterådet, der har fortolket paragrafferne og på den baggrund fastslår, at pædagogerne skal betale skat af kostordningen, hvis de ikke betaler det, som maden reelt koster.

Skatteministeren siger til TV2 Øst, at reglerne nu en gang er, som de er.

»Det kan jeg ikke gøre noget ved, men jeg kan lave om på reglerne, og det har jeg tænkt mig at gøre hurtigst muligt,« siger han til TV2 Øst.

Han har bedt sine embedsmænd komme med et oplæg, som han vil reagere på 'snarest'.

Det var Børn&Unge, som skrev historien om, at Skatterådet havde afgjort, at pædagogerne skulle betale skat af frokostordningen, hvis de betaler mindre, end ordningen er værd. Det skete på baggrund af henvendelser fra flere kommuner, der var i tvivl om, hvordan reglerne skulle fortolkes.

Skatterådets afgørelse fik både BUPL, pædagoger og forældre til at reagere med forundring og vrede. BUPL's formand, Henning Pedersen, foreslog pædagogerne at finde madpakkerne

frem igen – og det havde mange pædagoger også tænkt sig at gøre. De ville ikke straffes økonomisk for at spise sammen med børnene.

Henning Pedersen er glad for, at ministeren nu griber ind:

»Det er rart at konstatere, at der kan føres fornuftig politik her i landet, og at ministeren har lyttet til de mange argumenter mod beskatningern, som BUPL og pædagoger over hele landet er kommet med. Hvis pædagogerne skulle beskattes af at spise sammen med børnene, svarer det jo til, at de skulle beskattes af busbilletten, når de var på tur. Nu glæder vi os bare til at se, hvad ministeren kommer frem til,« siger han. SØB

SAGEN KORT FORTALT

Den 27. oktober offentliggør Skat en afgørelse fra Skatterådet om beskatning af den mad, som pædagogerne spiser sammen med børnene. Afgørelsen er klokkeklar: Hvis pædagogerne betaler mindre for kostordningen, end den reelt koster, er kostordningen et personalegode, som de skal betale skat af. En skatteekspert vurderer, at pædagogerne endda risikerer at få et skattesæk med tilbagevirkende kraft.

Dagen efter er der stor vrede blandt pædagoger landet over. De vil droppe kostordningen og tage deres egne madpakker med. Det anbefaler BUPL også, at de gør.

BUPL's formand, Henning Pedersen, er forundret over Skatterådets afgørelse, og han betegner det som uacceptabelt, hvis pædagogerne skal rammes med tilbagevirkende kraft. Han lover medlemmerne, at BUPL vil undersøge sagen til bunds.

STØJ?

Køb på nettet: SoundEar, opslagstavler, lydlofter eller skærmvægge.

www.arbejdsro.dk

Alpha Akustik

Aftal besøg: 70 26 14 12

Bålstyr

Tlf. 30 200 270
www.baalmand.dk Brochure

TIL DINE NØGLER

BESTIL PÅ:
WWW.BUPL.DK/
BUTIKKEN

Vil din kollega spare penge?

Inviter din kollega med i BUPL-A.

Vi er specialiserede i pædagogers arbejdsområde og er klar med præcis og professionel rådgivning målrettet pædagoger. Og så er vi billigere end både ASE, Kristelig A-kasse, og Det Faglige Hus.

- BUPL's a-kasse kr. 396 •
- ASE kr. 418 •
- Det Faglige Hus kr. 431 •
- Kristelig A-kasse kr. 431 •

I vuggestuen lærer små børn at være sammen med andre. De lærer at snakke, synge og bruge kroppen. Alt det, der er vigtigt for, at de senere i livet kan tilegne sig viden. Det stiller store krav til vuggestuepædagogikken. En ny bog giver gode råd om, hvordan en målrettet vuggestuepædagogik kan skrues sammen.

Læs også om dansk forskning, der betoner vigtigheden af, at 0-3-årige børn får tilfredsstillet deres tilknytningstrang i tæt kontakt med pædagoger, der ved, hvordan de skal skabe et meningsfuldt indhold i pædagogikken. Og om pædagoger i Fredensborg, som har været på kursus i den nyeste viden om, hvordan de små tilegner sig sproget.

Foto: Jeppe Carlsen

DE SMÅ LÆRER

Forfatterne til bogen 'Liv og læring i vuggestuen' Susanne Nellemann Nielsen (tv.), Hanne Herring og Stig Broström midt i børnenylderet i vuggestuen Galaxen

TRIVSEL OMSORG LÆRING

Sang, musik og latter lyder fra den afskærmede krog i alrummet, hvor små og store kroppe bevæger sig efter ordene i en bevægelses-sang. Arme ryger fra knæene til skuldrene og til øverst på hovedet, og det er både sjovt og svært, så øjnene lyser af lige dele koncentration og glæde.

I vuggestuen, der er en del af kulturinstitutionen Galaxen på Amager, kan man ikke undgå at mærke, at her er der liv og læring.

Og det er netop, hvad en ny bog om småbørnspædagogik og vuggestuen handler om. Pædagogerne Hanne Herring og Susanne Nellemann Nielsen fra Galaxen har sammen med børneforsker Stig Broström, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet, skrevet bogen 'Liv og læring i vuggestuen - målrettet pædagogisk praksis med 0-3-årige børn'.

Titlen er ikke tilfældig, for det er forfatterne håb, at de med bogen kan sætte fokus på et noget forsømt område. De vil gøre opmærksom på, at vuggestuepædagogik både er omsorg, trivsel og læring. At livet i vuggestuen skal handle om relationer, tilknytning, sprog, krop og masser af glæde. Og at det er et meget nødvendigt arbejde, som ikke anerkendes nok.

Pædagog Hanne Herring mener, at en af hendes fornemste opgaver er at ruste børnene til deres videre liv i børnehave og skole.

»Børn går ikke kun i vuggestue for at blive passet. De skal videre i et system, så hvis man ikke lærer dem noget allerede fra begyndelsen, vil de få sværere ved at klare sig senere. Samtidig ville vi gerne beskrive, at læring i vuggestuen ikke skal være undervisning, men leg, leg og leg samt omsorg og trykthed.

Det er stadig det vigtigste i vuggestuen, at man lærer at være sammen med andre,« siger hun.

IKKE KUN BLESKIFT. Bogen er tænkt som inspiration til, hvordan man kan arbejde målrettet og pædagogisk med de mindste børn. Og det er et tiltrængt input, mener de tre forfattere. Vuggestuepædagogikken er underbelyst på alle måder. Der findes kun lidt litteratur om emnet, og der er heller ikke ret meget forskning om de 0-3-årige hverken i Danmark eller i resten af Europa.

»Det er synd, for der foregår en masse interessante og spændende aktiviteter hver dag med omkring 120.000 børn i Danmark, som enten går i vuggestue eller i dagpleje,« siger Stig Broström.

Vuggestuepædagogikken har på grund af den ringe opmærksomhed svært ved at få den anerkendelse, som den skal have. For Susanne Nellemann Nielsen har dét også været en motivation til at skrive bogen.

»Hvis man fortæller, at man er pædagog i en vuggestue, synes folk generelt ikke, at det er særligt spændende. Mange tror, at arbejdet mest handler om bleskift og om at trøste børnene, når de græder. Men der er bare rigtig mange ting, man kan gøre med vuggestuebørn, så de lærer noget. Og det vil vi gerne fortælle om,« siger hun.

SMÅBØRN SKAL HAVE EDUCARE. De tre forfattere benytter sig af det internationale begreb 'educare' for at forklare, hvad de mener, pædagogikken for de 0-3-årige skal kunne. Ordet er en sammenskrivning af de engelske ord education og care (læring og omsorg).

Det er på høje tid, at der kommer mere fokus på vuggestuepædagogik. Det mener to pædagoger og en forsker, som sammen har skrevet en bog om de mindste børns liv og læring i vuggestuen.

Af Vibeke Bye Jensen, vbj@bupl.dk/ Foto: Jeppe Carlsen

»Vi ser vuggestuen som det første trin i uddannelsessystemet, og det viser de læreplaner, som nu skal laves i vuggestuen, jo også klart. Der er desværre en tendens til, at nogle opfatter vuggestuepædagogik som minibørnehavepædagogik. Det forsøger vi at modbevise. Vuggestuepædagogik er noget særligt. Man møder de 1-, 2- og 3-årige lige der, hvor de er, og skaber spændende aktiviteter, som passer til dem,« siger Stig Broström.

Han mener, at vuggestuepædagogik i særlig grad skal lægge vægt på den nære relation mellem barnet og den voksne og barneperspektivet:

»Mange små børn har jo ikke et verbalt sprog, men de har masser af sprog med kroppen. God vuggestuepædagogik er at fange det og skabe pædagogikken på baggrund af børnenes motiver, interesser og intentioner.«

DET LÆRENDE BARN. Vuggestuepædagogikken har ændret sig en del med indførelsen af læreplanerne. Stig Broström mener, at den pædagogiske dimension er blevet løftet.

»Det er jo ikke så længe siden, at der var mere fokus på ro, renlighed og regelmæssighed, og hvor personalet var sygeplejersker og barneplejersker. Før handlede vuggestuen kun om 'care'. Først senere er 'education' kommet til,« siger han.

Også et ændret syn på små børns udvikling, og hvad de kan allerede fra begyndelsen, bør sætte præg på vuggestuepædagogikken, mener Stig Broström.

»Vi ved nu, at børn tidligt er i stand til at imitere, og det viser, at det lille barn er et lærende barn. Tidligere har man haft en forståelse af, at så længe børn ikke havde et verbalt sprog, var det et ufuldkomment ▶

► menneske, som ikke var i nogen lærings-situation. I god vuggestuepædagogik ser man, at små børn er kompetente. I og med at man gør det, giver man dem jo også lov til at kunne noget,« siger han.

Derfor handler god vuggestuepædagogik om at skabe et miljø, hvor børn er trygge, når de skal lære, mener Hanne Herring.

»Det giver børnene tryghed, at vi gør noget af det samme hver dag, men samtidig lærer de jo også en masse, ikke mindst sprogligt. Som pædagoger har vi en stor betydning, fordi vi med vores sprog og krop viser dem noget, som de imiterer, og derved lærer de. Ofte ser vi faktisk ret fjollede ud, men det er vigtigt, at vi overdriver for at fremme forståelsen,« siger hun.

GOD BARNDOM KRÆVER RESSOURCER. Stig Broström mener, at børns læring og udvikling også er kulturbestemt, så det betyder meget, hvad man forventer af børnene.

»Børn bliver kompetente, når man til-lægger dem, at de mestrer og magter mange ting, og giver plads til, at de eksperimenterer. På den måde er en halvandenårig i dag jo ganske anderledes, end et barn på den alder var for 15 år siden. Det viser, at når familielivet og pædagogikken forandrer sig, forandrer børnene, og hvad de kan, sig også.«

Børn i dag ser og hører mange ting, som betyder, at de ved mere, end de vidste før i tiden, mener Hanne Herring.

»Det stiller større og andre krav til pædagogerne og pædagogikken. Vi skal følge med, så vi ved, hvad børnene bombarderes med, og hvad de interesserer sig for, ellers kan vi ikke følge deres spor og hjælpe dem til at udtrykke det, de oplever,« siger hun.

Vuggestuen skal give børnene mod til at udforske verden og selvtillid og selvværd til at blive ved med det. At kunne lære alt det kræver en sikker tilknytning, og det betyder, at det er meget vigtigt, at der er voksne nok, som børnene kan knytte sig til, mener Stig Broström.

»For at få et selvstændigt, selvvirksomt barn, som tror på sig selv, skal der opbygges en sikker tilknytning til de voksne. Den tætte relation, de har med forældrene, skal bredes ud til de ansatte i vuggestuen. De nye børn skal mødes af en primær tilknytningsperson, så der bliver etableret tætte, gensidige relationer. Det betyder, at barnet får oplevelsen af, at det bliver set, hørt og mærket, og at nogle forstår barnet og kan lide det,« siger han.

Stig Broström mener, at det er et meget stort problem i vuggestuerne i dag, at der

ikke er nok personale til, at børnene kan få en primærpædagog, som de har mulighed for at knytte sig til i begyndelsen af deres vuggestueliv.

»Hvis den sikre tilknytning ikke bliver etableret, så får vi ikke det glade, energiske, undersøgende og eksperimenterende barn. Så får vi måske et forknyt barn, som står i anden række og ikke tør. Det er problematisk, at politikerne har store forventninger til udligning af social arv, sproglig indsats og social læring, når de ikke giver vuggestuerne de rette vilkår, så det kan realiseres. En god barndom kommer ikke af sig selv. Der skal ressourcer til, og det kniber det med i disse år,« siger han.

Susanne Nellemann Nielsen er meget optaget af stress hos børn og af børn, som kræver en særlig indsats. De børn er der slet ikke tid nok til.

»Nogle børn er mere ressourcekrævende end andre, og de skal have ekstra opmærksomhed, som så går fra de andre børn. Hvordan vi når alle børn hver dag, er et af dilemmaerne i vores arbejde. Og det er sværere i vuggestuen, for den tryghed, de små børn helst skal have, er tæt forbundet med kropslig kontakt med en voksen, og det kan være svært at opfylde, når der er 12 børn til to voksne,« siger hun.

HØJ CIGARFØRING ELLER 'JORDFRÆSER'. Der er stor forskel på kvalitet i vuggestuer, og det betyder, at vuggestuepædagogikken på samme tid har høj cigarføring, men også er en 'jordfræser', mener Stig Broström.

»Det er et politisk problem, men også et uddannelsesmæssigt problem, at vuggestuer ikke er i så høj kurs hos pædagogerne. I uddannelsen fører alt for lidt de studerende frem til en interesse for de små børn. Derfor vælger mange af de gode pædagoger ikke vuggestuen som arbejdsplads, og det fører til en nedadgående spiral, hvor nogle vuggestuer bliver så dårlige, at de kun tiltrækker mindre dygtige pædagoger,« siger han.

Ifølge Susanne Nellemann Nielsen tror mange, at i vuggestuen passer man kun børn, og det appellerer ikke til pædagoger. Så hun håber, at bogen kan få gode pædagoger til at opdage, at det pædagogiske arbejde i vuggestuerne er lige så væsentligt og spændende som andre former for pædagogik.

Hanne Herring mener, at mange pædagoger anser arbejdet i vuggestuerne for både at være for kedeligt og for nemt.

»De tror, at vi bare sidder og kigger på børnene og ellers laver en masse praktiske ting.

Med vores bog håber vi, at flere får øjnene op for, at der er meget mere i vuggestuepædagogikken end det,« siger hun. ■

'Liv og læring i vuggestuen – målrettet pædagogisk praksis med 0-3-årige børn' af Stig Broström, Hanne Herring og Susanne Nellemann Nielsen. Forlaget Dafolo, 140 sider, vejl. pris 200 kroner ekskl. moms.

For Susanne Nellemann Nielsen var det mærkeligt at stå og kigge på fotografen og ikke have nærkontakt med børnene. For netop tæt kropslig kontakt med en voksen giver den tryghed, som 0-3-årige børn skal have for at kunne trives og lære.

Ole Henrik Hansen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, forsker som en af de få i Danmark i vuggestuepædagogik.

Små børn har alt for ringe mulighed for interaktion med en voksen, og det går ud over sproget. I nogle vuggestuer får børnene kun tre minutters kontakt i timen. Pædagoger skal have bedre muligheder for at kunne tilbyde et stimulerende miljø, mener forsker Ole Henrik Hansen.

Af Vibeke Bye Jensen, vbj@bupl.dk / Foto: Jeppe Carlsen

Ingen tid til tilknytning

Sproget er i fokus i de små børns liv, for det er i vuggestuen, at grundlaget for den senere sprogudvikling lægges. Små børns sprogtilegnelse handler om alt muligt andet end sprogstimulering og sprogtest og er mest af alt afhængig af, om børnene får tilfredsstillet deres tilknytningstrang ved tæt kontakt til en voksen.

Men det kniber det gevaldigt med. For i mange vuggestuer har børnene simpelthen for lidt kontakt med en pædagog i løbet af en dag, viser de foreløbige resultater af ph.d.-stipendiat Ole Henrik Hansens forskning i fire vuggestuer. I øjeblikket er han i gang med at lave en undersøgelse, hvor han fra klokken syv om morgenen til klokken fem om eftermiddagen følger nogle børn, som han hverken fortæller forældre eller pædagoger, hvem er.

»På minutter og sekunder skriver jeg ned, hvor meget interaktion de børn har med en pædagog i løbet af en dag. Når man tæller sammen og trækker bleskiftesituationen fra, er vi, når det er ringest, nede på cirka tre minutter i timen for et barn på 14 måneder. Jeg har blandt andet observeret et barn, der gik rundt i fem kvarter uden kontakt til nogen, og det synes jeg er rigtig uhyggeligt,« fortæller han.

I den bedste vuggestue har Ole Henrik Hansen observeret 21 minutters interaktion i timen, så forskellen er skræmmende stor.

»Min forskning viser, at vuggestuer, hvor hverdagen er indholdsrig med tydeligt af-

grænsede aktiviteter, klarer opgaven bedst. For her er pædagogerne opmærksomme på det enkelte barn, og de er offensive med sanglege, rammelege, rollelege og nærvær. De sidder på gulvet med børnene, der er kun lave borde, og børnene er inddelt i aldersspecifikke grupper. I andre vuggestuer er pædagogerne mere opmærksomme på gruppen og venter blot på, at der opstår en konflikt, de kan løse. Det gør pædagogikken defensiv, og pædagogerne bliver en slags socialt vagtværn,« siger han.

HVIS LYSET SLUKKES I ØJNENE. Ole Henrik Hansen er forsker på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet, og hans forskning tager udgangspunkt i børns sprogtilegnelse i vuggestuen.

»Det er meget vigtigt, at pædagoger – og dem, der skal tildele ressourcer til vuggestuerne – ved, at små børn tilegner sig sproget i tæt relation til en voksen. Derfor har de brug for pædagoger, der både har viden og ressourcer til at kunne tilbyde børnene det rette miljø,« siger han.

Små børn har en iboende tilknytnings-trang, som, hvis den bliver tilfredsstillet, åbner døre til barnets udvikling, også den sproglige. Hvis børnene ikke får mulighed for at knytte sig tæt til en voksen, lærer de simpelthen ikke optimalt, mener Ole Henrik Hansen.

»For det lille barn er tilknytningstrangen helt central, og skal lyset ikke slukkes i det lille barns øjne, når det kommer i vuggestue, så skal en voksen tilbyde sig som til-

knytningsperson for barnet. Derfor kan det ikke nytte noget, at man tror, at små børn for eksempel kan reddes fra en negativ social arv, få et godt sprog og udvikle sig godt i institutionerne, når de i mange timer skal slås med mindst 11 andre små børn om 2 voksnes opmærksomhed. Og det kan heller ikke nytte, at man tror, at sprogarbejdet går ud på at undervise børnene, så de kan bestå en sprogtest,« siger han.

Sprogtilegnelse i vuggestuen handler ifølge Ole Henrik Hansen ikke om undervisning og om at gentage ord. Det virker på nogle børn. Men de børn, der kommer fra sprogfattige hjem, lærer kun lidt i vuggestuen og skal kæmpe for at følge med senere i deres liv.

»Det gælder nogle danske børn og rigtig mange tosprogede børn. De sprogfattige børn har derfor to muligheder, når de kommer i børnehave. De kan enten sætte sig hen i et hjørne og prøve at gøre så lidt opmærksom på sig selv som muligt. Eller de kan lave ballade, så de får sat tempoet ned og kan følge med. Det er de nødt til, fordi de ikke har sproget til at udtrykke deres egne behov og ønsker,« siger han.

INVITER TIL DIALOG. Ole Henrik Hansen videooptager også børnene i de vuggestuer, hvor han forsker, for at undersøge, hvilken gestik de benytter sig af. Da det verbale sprog endnu ikke er helt udviklet, er et lille barns gestik meget vigtig for at gøre sig forståelig.

»Jeg har set, at børnene benytter sig rigtig meget af en ritualiseret gestik, som at ►

Kan dine kollegaer redde liv? Dansk Røde Kors +

Vi kommer ud på jeres institution og lærer jer førstehjælp.
Ring 35 25 93 76 eller 35 25 92 00

Børnefotoferne

Gauss Foto tilbyder portrætter fyldt med livsglæde og glade smil.

- ♥ Forældrene har flere valgmuligheder ved Gauss Foto
- ♥ Portrætter med og uden udtoning valgfrit i sort/hvid, farve og bruntonet
- ♥ 4 forskellige udtryk - fuld returret - fotos kan købes fra 60,- kr.
- ♥ gratis personalefoto - gratis stort gruppefoto 50x70 cm. med ramme
- ♥ gratis Cd med fotos af alle - besøg af samme glade fotograf hvert år

Gauss foto
Møllergade 61 · Svendborg · www.gaussfoto.dk · jette@gaussfoto.dk

Ring....tlf. 62 22 90 57

► række hænderne op for at blive taget op eller at pege på noget for at få det. Den form for gestik kan alle lære, selv en abe, fordi det nærmest er en betinget refleks. Men den symbolske gestik, som illustrerer noget - for eksempel at man er en flyvemaskine eller en hund, der farer gennem rummet - og som gør os til mennesker og får tænkningen til at udvikle sig, den ser jeg næsten ikke,« siger han.

Ole Henrik Hansen finder det bekymrende, at der ikke er plads til den symbolske gestik.

»Jeg tror, at nogle steder går man rigtig meget op i pasning og i de helt basale behov som at få mad eller blive skiftet. Så der bliver ikke inviteret til den form for dialog, som ligger i den symbolske gestik. Børn imiterer alt, og hvis pædagogerne ikke sørger for en pædagogik, hvor man gør noget med sin krop, så ser børnene ikke, hvad man kan, og så gør de det heller ikke. Igen vil det være børn, der kommer fra hjem, hvor man gør den slags, som klarer sig bedst. Det betyder, at allerede inden børn starter i børnehaven, vil de være delt op i dem, der kan noget, og dem, der ikke kan noget,« siger han.

PÆDAGOGER SKAL UDDANNES. Ole Henrik Hansen mener, at de sparsomme personaleressourcer må bero på uvidenhed om, hvor meget tilknytning og nærvær betyder for børns udvikling i vuggestuealderen.

»For når vilkårene er så ringe, som de er nu med alt for mange børn pr. voksen, kan pædagogerne ikke sørge for et meningsfuldt indhold i hverdagen. Og så får vi børn, der allerede er tabt, inden de kommer i børnehaven,« siger han.

Ud over bedre ressourcer er det også vigtigt at sætte fokus på, at det kræver dygtige og opmærksomme pædagoger at tage sig af de små børn.

»Det er vigtigt, at pædagoger ved, at barnet har en tilknytningstrang, og at det ikke bare græder, fordi det er ked af det, men fordi det har en trang til at høre til og blive set og hørt. De skal også vide, at de institutioner, der kan præstere en tydelig struktur og et vedvarende pædagogisk indhold, også præsterer bedst i interaktionerne mellem pædagog og barn, både kvantitativt og kvalitativt,« siger Ole Henrik Hansen.

Derfor er det en god idé at efteruddanne pædagogerne, så de får den nødvendige viden. Men det er det svært at få penge til, har Ole Henrik Hansen oplevet. Med et projekt med personale fra seks vuggestuer i Fredensborg Kommune har han vist, at netop viden om, hvordan børn tilegner sig sprog, har løftet pædagogikken. Og selvom det giver pote, som man kan læse om i artiklen 'Ny viden ændrer praksis', er der brug for, at mange flere pædagoger får den nyeste viden om vuggestuepædagogik.

»Jeg vil tro, at cirka halvdelen af landets vuggestuer trænger til et løft gennem viden til pædagogerne, så de tør sprænge rammerne og skabe en meningsfuld pædagogik. Jeg får i hvert fald mange henvendelser fra pædagoger, der ønsker efteruddannelse på det her felt. Så behovet er der,« siger han. ■

Marianne Geertsen fra Lundely og kollegerne har fået fokus på, hvor vigtig omsorg, tryk og nærvær er for børnenes sprogudvikling..

NY VIDEN ÆNDRER PRAKSIS

Børns sprog får vitaminer af nærhed, relationer, mulighed for tilknytning, dialog og imitation. I Fredensborg har medarbejdere i vuggestuerne lært om teorien bag børns sprogtiltagelse. Det har ændret deres praksis.

Af Vibeke Bye Jensen, vbj@bupl.dk / Foto: Jeppe Carlsen

Børn, der er delt op i små grupper med tæt kontakt til en voksen, tilegner sig sproget hurtigere end andre.

Børnene skal deles op i mindre grupper, og de skal have mulighed for at knytte sig til én voksen i begyndelsen. Det er bedre at læse en bog med front mod barnet, så der er øjenkontakt, og de kan se den voksnes mimik.

Og så er det vigtigt at være opmærksom på barnets initiativer. Det er noget af det, vuggestuepersonalet fra Fredensborg Kommune har lært af at være på kursus i teori om børns sprogtiltagelse hos ph.d.-stipendiat Ole Henrik Hansen på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole.

De har i 16 undervisningstimer gennemgået teori om små børns sprog på kandidatniveau, og selvom det var svært tilgængeligt stof, har deres begejstring for den nye viden, allerede forplantet sig til praksis.

SIV-projektet, som står for 'Sprog I Vuggestuen', kom i stand på initiativ af pædagogisk konsulent Solveig Ryel. Hun ville på opfordring fra nogle af vuggestuepædagogerne sætte mere fokus på vuggestuepædagogikken i kommunen, fordi 0-3-års området er forsømt i Fredensborg som næsten alle andre steder.

TRÆNGTE TIL ET BOOST. Jane Toft, daglig leder af vuggestuerne Sneglehuset og Troldehøj, var med til at skubbe på, for at der skulle ske noget for vuggestuepædagogerne.

»I vores institution trængte vi til et fælles boost. Vi ville sætte fokus på børns sprog, fordi det rammer ind i så mange andre ting i vuggestuepædagogikken,« siger hun.

Også en af kommunens talehørepædagoger og tosprogskonsulent har været med. Pengene til projektet er kommet fra treparts-midlerne fra KTO-forliget.

Det høje niveau på kurset skræmte pædagogerne i begyndelsen, men de synes, at de har fået meget vigtig viden.

For pædagog Line Trampedach fra vuggestuen Sneglehuset var det godt at lære, hvor vigtig det er at være nærværende.

»Vi er blevet bedre til at give hinanden lov til at blive siddende med en lille gruppe børn og læse eller lege, og så tager en anden sig af at få skiftet de andre børn. Det har været rart at opdage, at tingene godt kan fungere alligevel. Det har sat nogle tanker i gang, omkring hvordan vi planlægger og organiserer vores arbejde,« siger hun.

Jane Toft er blevet endnu mere klar over, hvor vigtigt arbejdet i vuggestuen er for børns videre liv.

»Vi skal gøre vores arbejde ordentligt, for det er jo faktisk skoleforberedende. Hvis vi får lært børnene det, de skal, mens de er hos os, vil de være bedre rustet til børnehaven og skolen. Nu kan vi oven i købet argumentere for, hvorfor det skal gøres på én måde og ikke en anden, fordi vi har teorien i orden,« siger hun.

De enkelte deltagere har taget forskellige dele af teorierne til sig. Talepædagog Helle Amelung har især interesseret sig for relationstanken og det, at forældrene er meget vigtige at have med i hendes arbejde med børnene, fordi forældrene allerede har den tætte relation.

Solveig Ryel har været særlig optaget af hjernens udvikling og af, hvor tidligt sprog lagres i hjernen.

»Den viden kombineret med relationerne, empatien og tilknytningstrangen har betydet, at jeg har fået koblet forskellige dele af børns udvikling sammen på en ny måde,

så jeg nu bedre forstår, hvordan det hænger sammen,« siger hun.

Marianne Geertsen, medhjælper i vuggestuen Lundely, har oplevet det som en befrielse, at hun ikke skulle lære endnu en metode.

»Det her handler om, hvilke rammer vi sætter op for børnenes læring, og at det er meget vigtigt, at de er gode og trygge, for så tager børnene mere til sig. Det handler om den måde, vi er sammen med børnene på. Det var stort for mig at opdage, at omsorg, tryk og nærvær og en til en-relationer er så vigtige for sproget,« siger hun.

OPMÆRKSOMHED OG ÆRLIGHED. Afsmittningen på praksis er allerede i gang. For nogle har det været måden, man læser en bog på, som har ændret sig. De ved nemlig nu, at det er bedre, at børnene kan se den voksne, for så opfatter de bedre ordene og kan gentage dem. Den måde at læse højt på giver mere dialog, og børnene kan bedre imitere kropssproget.

Jane Toft har oplevet, at børn lærer bedre, hvis de får tingene ind på flere måder.

»Vil man lære dem om koen, så er det ikke nok, at børnene ser billeder af en ko. De skal også ud og lugte den og mærke den, for det er på den måde, at sproget udvikles,« siger Jane Toft.

Hun har også haft glæde af bogen 'Hvorfor jeg føler det, du føler' af J. Bauer.

»Skifter man ble på et barn, der endnu ikke har et sprog, kan man sagtens have en dialog. Jeg kan se, når barnet ved, at jeg har forstået det, og at det har forstået mig. Det har betydet, at jeg er mere koncentreret, har øjenkontakt og er opmærksom på

min mimik, når jeg er sammen med børnene. Jeg tager imod deres initiativ, og det har været fedt at blive mere opmærksom på det,« siger hun.

»Det giver stor glæde for begge parter, at man forstår hinanden uden sprog. Der skal ikke så meget til, før barnet føler sig mødt, og det kan mærke, om jeg er ærlig. Så ærlighed er et ord, der nu hele tiden ligger i bagehovedet på mig,« supplerer Line Trampedach.

OMSORGSPERSON NR. TO. En del teori har handlet om børns tilknytningstrang og om dens betydning for deres læring. I de fleste institutioner har den viden givet anledning til diskussioner om, hvordan man tilgodeser børns behov for at knytte sig til en bestemt person.

»Vi har diskuteret, om børnene skal have lov til at være helt tæt med én, eller om de skal vænne sig til at være sammen med flere voksne. Nu er jeg blevet bekræftet i, at de skal have lov til at have den ene voksne som tilknytningsperson. Det kan godt give irritation fra resten af personalet, hvis et barn har det sådan, men det må man bare planlægge sig ud af. Når det nu er sådan, at de små børn skal give slip på deres mor og far på et tidligt tidspunkt, skal vi være opmærksomme på, at tilknytningen skal have lov til at køre videre i vuggestuen. Vi kan ikke tage moderens plads, men vi kan være nummer to omsorgsperson,« siger Marianne Geertsen.

Line Trampedach har lagt mærke til, at det kan være svært for nogle, hvis et barn ikke gider dem og vælger en anden person.

»Så må man bare huske på, at det er okay, fordi det betyder noget for barnets udvikling, at det selv får lov til at vælge sin tilknytningsperson,« siger hun.

VILKÅR FOR DÅRLIGE. Pædagogerne har heller ikke kunnet undgå at diskutere, hvordan de skal implementere deres nye viden i en travl hverdag med alt for få ressourcer. Når man ved, at en til en-kontakt er vigtig for barnets udvikling på alle områder, også den sproglige, kan det være nødvendigt at se nærmere på, om man skal organisere arbejdet og personalets prioriteringer anderledes.

»Det kan også være, at vi skal kigge på den aldersopdeling, vi har i vuggestuerne. Før i tiden var der spædstuer, fordi man måske i højere grad tog højde for, at det 6-12-måneders barn har brug for noget andet end et barn på 14, 18 eller 24 måneder,« siger Solveig Ryel.

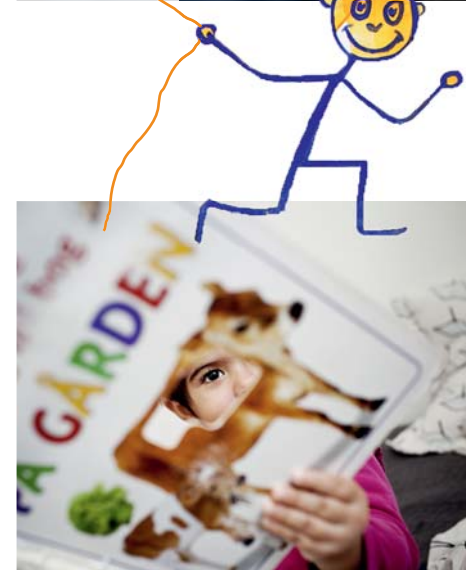
Jane Toft har oplevet frustration over, at den nye viden har gjort det endnu mere klart, at pædagogerne ikke hundrede procent kan gøre det bedste for børnene.

»Det kan være svært at implementere alt det, vi burde gøre, når ressourcerne er, som de er,« siger hun.

Line Trampedach oplever dog også sin nye viden som en hjælp.

»Nu er der sat fokus på betydningen af vuggestuepædagogikken her i kommunen, og vi kan håbe, at vi kan få åbnet nogle ører, der vil høre, hvad der skal til, for at børn får et bedre sprog og en optimal udvikling,« siger hun.

Begejstringen for den nye viden er ikke til at tage fejl af, og den skal der holdes liv i 'SIV' i Fredensborg. ■

TEORIEN BAG SIV-PROJEKTET

Det centrale i undervisningen af vuggestuepædagogerne i Fredensborg var, at sprog er gestik, mimik og krop. Ud af det opstår ord og skrift. Men det egentlige sprog vedbliver at være gestikulært og kropsligt. Dermed vendes de enkelte sprogelementer på hovedet i forhold til, hvordan sprog pædagogisk og politisk traditionelt tænkes i Danmark.

LÆS MERE:

Postmoderne udviklingspsykologi

- Burman, E. (2008). 'Deconstructing developmental psychology' (2. ed.). London: Routledge.
- Stern, D. N. (2004). 'Det nuværende øjeblik i psykoterapi og hverdagsliv'. København: Hans Reitzels Forlag.

Evolutionspsykologi

- Donald, M. (1991/1993). 'Origins of a modern mind'. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Neurobiologi

- Bauer, J. (2006). 'Hvorfor jeg føler det, du føler' (1. udgave ed.). Valby: Borgen.
- Damasio, A. (2004). 'Fornemmelsen af det, der sker'. København: Hans Reitzels Forlag.

Socio-kulturel læringsteori

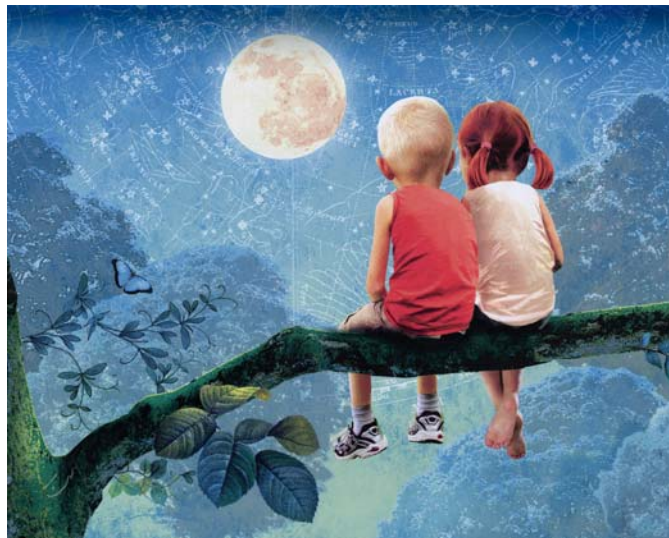
- Barad, K. (2007). 'Meeting the universe halfway. Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning'. Durham, NC: Duke University Press.
- Dahlberg, G., Moss, P., & Pence, A. R. (2007). 'Beyond quality in early childhood education and care' (2. ed.). London: Routledge.

Sprogpædagogisk teori

- Tomasello, M. (1986). 'Joint Attention and Early Language'. 'Child development', 1454-1463.
- Tomasello, M. (2003). 'Constructing a language'. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Didaktik

- Broström, S. (2002). 'Opdragelse, undervisning og omsorg'. I: S. Henriksen & A. D. Bentzen (Eds.), 'Hvis er barnet'. København: Forlaget Børn&Unge.
- Lindahl, M. (2002). 'Vårda - vägleda - lära'. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

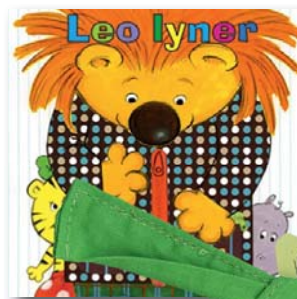

Hanne og Johanne er tvillinger. De er helt ens at se på, men af væsen kunne de ikke være mere forskellige, synes drengen Garmann. Han synes, at Hanne er tarvelig. Johanne er lige det modsatte, og hun tager Garmann med ind i skoven for at vise ham resterne af et rumskib. De deler hemmeligheden om rumskibet og meget andet. Og Johanne lærer også Garmann, hvordan man kan standse tiden.

Fortællingen om hemmeligheder er sød, men der, hvor 'Garmanns Hemmelighed' for alvor skiller sig ud, er de fantastiske illustrationer. Hvert enkelt opslag er nærmest et kunstværk i sig selv. Kan anbefales som højtlesning for de større børn i børnehaven og som selvplæsning til børn fra 2. klasse.

'GARMANNS HEMMELIGHED'
Af Stian Hole. Forlaget Høst & søn, 52 sider, vejl. pris 200 kroner.

'LEO LYNER'
Tekst og illustration af Dina Gellert. Forlaget Alvilda, vejl. pris 150 kroner.

I 'Leo lynør' lærer løven Leo og hans to venner tigreren Lulu og flodhesten Bulder at lyne lynlås, knappe knapper, binde knuder og lukke sko, så det siger ritjs-ratjs. Små barnefinger kan være med og få stimuleret finmotorikken ved at forsøge sig med den rigtige lynlås, knap og velcro på bogens papsider.

Dot er træt af hvalpen Daimi. "Daimi mig her. Og Daimi mig der. Ewig og altid den hund," vrisser Dot, der smækker med døren og går ind på sit værelse. Men Dot får et lidt andet syn på tingene, da hun pludselig vågner op i hundekurven, fordi hun har byttet jordisk hylster med Daimi.

'Dot og Daimi 1' er en læseletbog, der ifølge forfatteren skal vække børns appetit på at læse, når de altså har knækket læsekoden.

'DOT OG DAIMI 1'
Af Charlotte Fleischer. Forlaget Sofort, 32 sider, vejl. pris 137,50 kroner.

Sådan sparer kommunerne

Tjek din kommune og nabokommunen ud på danmarkskortet.

Pædagoger bliver fyret, klubber lukker og blebørn bliver sendt i børnehave, før de er fyldt tre år.

Det er blot nogle af konsekvenserne af de besparelser, som kommunerne skal gennemføre næste år.

BUPL har indsamlet oplysninger om de kommunale budgetter for 2011. Indsamlingen viser, at børn og unge bliver hårdt ramt af kommunernes stramme økonomi. Fire ud af fem kommuner sparer på børne- og ungeområdet. I næsten en fjerdedel af kommunerne er der tale om massive besparelser.

Alle oplysninger er samlet i et kort på nettet, hvor man kan se, hvad der sker i ens egen kommune og i alle andre kommuner, hvorfra det er lykket at indsamle oplysninger.

På kortet kan man blandt andet se, at der tegner sig flere interessante mønstre. Et flertal af landets kommuner skal spare på børnene, men en gruppe af nordjyske kommuner, der plejer at være hårdt spændt for økonomisk, har få eller ingen besparelser på børne- og ungeområdet i 2011.

Det gælder for eksempel kommuner som Aalborg, Vesthimmerland, Morsø og Skive, der kan fremvise en håbefuldt grøn plet på kortet.

I den anden ende af landet finder man en kæde af kommuner rundt om København med mange røde pletter. De er røde, fordi de har massive besparelser på børne- og ungeområdet.

Det er for eksempel kommunerne Fakse, Solrød, Hillerød og Allerød og Ballerup, som sparer på livet løs for at holde den kommunale økonomiske skude oven vande.

Midt i landet ligger Fyn, hvor man ved redaktionens slutning kunne finde resultater fra syv kommuner. Ingen af de fynske børn og unge – og deres pædagoger – slipper for besparelser næste år, men det er forskelligt, hvor hårdt de rammes.

Værst går det ud over beboerne i Kerteminde og Svendborg, som er udsat for massive besparelser. MBI

➔ Klik ind på www.bupl.dk/kort, og se, hvordan besparelserne rammer i din kommune.

Piskesmældsplaget pædagog tryllebinder tumlinger

SYGDOM OG ARBEJDE BEHØVER IKKE AT UDELUKKE HINANDEN

Sygdom er en alvorlig sag, og vi kan alle blive ramt. Men vidste du, at mange langvarigt syge gerne vil fortsætte på jobbet – og godt kan? Måske med tilpassede arbejdsopgaver eller på nedsat tid. Man kan

nemlig godt have en masse at byde på, selv om man er syg. Aktivitet og kontakt til kolleger og arbejdsplads kan faktisk være afgørende, når det gælder den syges muligheder for at vende tilbage.

SYGMEDJOB.DK

**SYG
MED
JOB**

MAGI I SKOVBUNDEN

Drengene fra Farum Skovbørnehave tumler i en solstråle, mens pigerne hopper i de falmende blade, der lige nu dækker skovbunden i Farum Lillevang – og alle andre skovbunde landet over. Efteråret er højtid for smukke naturoplevelser, som dog ikke er en sjældenhed for børn og ansatte i den lille nord-sjællandske institution. Skoven er deres daglige legeplads, uanset hvordan vejret er. Den er et paradys for samlere, og her opøver børnene deres evne til at sortere, finde ligheder og se forskelle, når de finder kogler, bær, svampe, kastanjer, fjer, blade, uglegylp, orme og biller. Børnene maser rundt, balancerer, klatrer og slæber på store kæppe og sten. De eksperimenterer med tyngdekraften, går på ujævnt terræn og har konstant en styrkeprøve med deres egen krop – og hinanden. SØB

Foto: Jakob Carlsen

Med elektronisk vidensdeling er det let for leder Lars Laursen at holde sit personale orienteret.

Slut med flere kalendere, mapper med politikker og aftaler. Og slut med at rende rundt og lede efter den nødvendige information. Med elektronisk vidensdeling ved alle medarbejdere, hvor de skal lede, nemlig på computeren.

Af Steffen Hagemann, sbh@bupl.dk / Foto: Jens Bach

Vild med vidensdeling

I 15 år har Lars Laursen været daginstitutionsleder. De seneste 10 år har han været leder af børnehaven Jættebo i Skive. Han har taget flere lederuddannelser, hvor han altid har fået at vide, at informationer til medarbejderne og medinddragelse er noget af det vigtigste for en leder.

»Men nogle gange er noget af det sværeste som leder at holde sit personale orienteret. Siden jeg har fået det redskab, har jeg aldrig haft det problem. Jeg har aldrig hørt, at mit personale ikke føler sig informeret, det gælder fra kommunen og fra mig,« siger Lars Laursen.

Redskabet, som han snakker om, er såkaldt elektronisk vidensdeling. Det vil sige, at dokumenter, post, kalender, mødeplan og meget andet bliver håndteret på computeren i et system, der hedder iDialog.

ALLE INSTITUTIONER PÅ. Skive Kommune blev sidste år den første og indtil videre eneste kommune, hvor alle daginstitutioner er koblet op på systemet.

Dengang var Lars Laursen meget skeptisk over for beslutningen.

»For hvordan skulle man finde tiden? Og hvad med de folk, der ikke er glade for at sætte sig foran en pc? I dag har jeg bare den holdning, at det skal man kunne, hvis man er pædagog i dag, og så er man nødt til at lære det,« siger Lars Laursen, som fra starten gjorde det klart for sine medarbejdere, at det ikke var til diskussion, hvorvidt de ville have systemet eller ej. Al skriftlig kommunikation blev flyttet til iDialog, og så måtte personalet lære teknikken at kende.

Han var dog så fornuftig at give folk tid til at bruge systemet. I begyndelsen fik alle medarbejdere en time om ugen. Nu er de så dygtige, at de kan nøjes med en halv time.

»Men vi sparer også den tid, som vi i dagligdagen bruger på at informere hinanden på kryds og tværs, og vi skriver ikke ting 15 forskellige steder. Vi bruger en masse tid i daginstitutioner på planlægning og på at få overblik. Nu ved vi alle sammen, hvor det foregår,« fastslår han.

FÆLLES PLATFORM. Med iDialog er alle vigtige informationer blevet tilgængelige på computeren.

»Før havde vi en gammel bog, hvor vi skulle skrive beskeder til hinanden. På computeren har vi en fælles platform, og det gør, at folk kan gå ind og læse og holde sig opdaterede med, hvad der sker i institutionen,« siger Lars Laursen.

Han har gjort det til fast rutine at lægge alle breve fra kommunen i en fælles postmappe, så medarbejderne selv kan se, hvad kommunen har på hjerte. I praksis fungerer det sådan, at når en medarbejder logger ind på iDialog, så kan vedkommende se, i hvilke mapper der er ny post. Så kan de selv klikke sig ind og læse det relevante.

Lars Laursen lægger stort set alt skriftligt materiale ind i systemet.

»Vi er ved at få lavet nyt kolonihavehus, og så skriver jeg, hvor langt vi er, hvad den videre proces er, og hvornår håndværkerne kommer. Så er folk fri for at gå og tænke 'åh, det skal jeg også lige holde mig opdateret med'. Her kan de gå ind og læse, når de har tid, og de kan kommentere, hvis de har lyst til det,« siger han.

SIKKERHEDEN ER I ORDEN. Han har også lavet en mappe til personalemøder. Her kan folk skrive, hvis de har punkter til mødet, og det er også her, dagsorden og gamle referater ligger. Nu behøver folk ikke længere at lede efter de gamle referater, for de ligger kun ét sted – i systemet.

Alle institutionens politikker er også samlet der. De tre stuer, som institutionen er delt op i, har hver en mappe. Her ligger blandt andet observationer og iagttagelsesskemaer om børnene.

»Vi samler al information om alle børn i det forum, som sikkerhedsmæssigt er i orden. Så vi kan altid finde det. Og os, der har adgang, kan altid gå ind og læse på hinandens børn. Det er meget værdifuldt. Det er slut med at løbe rundt og lede,« siger Lars Laursen.

Man må godt have iagttagelser og arbejds-papirer gemt i iDialog. Systemet er sikkert, uanset hvilken computer man arbejder på, fordi man har en privat kode til at logge ind med.

Lars Laursen kan varmt anbefale andre institutioner at gå iDialog.

»Jeg synes, jeg har fået et rigtig godt redskab til kommunikation i min daginstitution. Men man skal sætte tid af til at blive dus med det,« siger han.

GIVER OVERSKUD. Mette Østman er uddannet socialpædagog og arbejder ved siden af vikararbejde i en SFO som konsulent med iDialog og anden vidensdeling. Hun mener, at mange institutioner kan have glæde af systemet.

Hun opdagede selv nytten ved elektronisk

Livlgen
Kursus i livreddende førstehjælp
 Undervisningen er målrettet til personale i daginstitutioner.
 Kontakt: tlf. 22 66 31 82
 www.livigen.dk

PALLE PIRAT
 Et eventyrligt, morsomt, musikalsk børneshow for hele familien
 Booking: Tlf. 23 60 82 35
 www.pallepirat.dk

keep living

Haves: Appetit på livet
Ønskes: Liv i køkkenet

Hjælpen er lige ved hånden, når køkkenet skal indrettes enkelt, men fleksibelt.

Med løfteenheder fra Pressalit Care kan bordplader og overskabe hæves og sænkes efter behov, så køkkenet bliver en rar og indbydende arbejdsplads for både børn og voksne

Benyt Pressalit Cares professionelle rådgivningsservice, hvis du vil vide mere. Det er helt gratis.

pressalit care

www.pressaliticare.dk
 Tlf.: 8788 8989 Email: dk@pressaliticare.com

IT NYT

► vidensdeling, da hun stoppede som børnehaveklasseleder og blev vikar i en integreret institution i Odense.

»Der spurgte jeg tit nogle: 'Hvad gør I i denne her situation? Må de gå med bare tæer på legepladsen?' Og det kunne de ikke altid huske. Eller de kunne ikke huske, hvor de skulle finde aftalen,« siger Mette Østman.

Som børnehaveklasseleder havde hun haft adgang til folkeskolens elektroniske vidensdelingssystem, SkoleKom, som iDialog er baseret på. Nu savnede hun systemet, fordi det gav hende et overskud som medarbejder.

»Det var en af grundene til, at jeg begyndte at arbejde med det her. Det er ikke kun en praktisk foranstaltning, at man ved, at vikaren kommer klokken ni. Man kan godt lide at vide ting, og man kan godt lide at være den, der får noget at vide. Der er ikke noget med, om man står sidst i køen til at høre nyhederne. Man er regnet med i fællesskabet, og det giver overskud som medarbejder,« siger Mette Østman.

UDVIKLINGSPROJEKT. Med støtte fra SL og BUPL's Udviklings- og Forskningsfond gennemførte hun sammen med it-vejleder Tove Husted et udviklingsprojekt med iDialog i Børneinstitution Rising i Odense.

Konklusionen på projektet, der blev afsluttet i juni 2009 var klar:

'Vi er nået frem til, at elektronisk vidensdeling er et meget nyttigt værktøj, der kan medvirke til at øge kvaliteten i det pædagogiske arbejde og udvikle den pædagogiske profession. Det giver bedre kommunikation og øget indsigt, fordi alle medarbejdere har adgang til relevante oplysninger og har mulighed for at respondere. Alle medarbejdere er i kontakt med hinanden, og der opbygges fælles viden og refleksion. Det giver en lettere håndtering af skriftligt arbejde og opbevaring af nødvendige dokumenter og mulighed for at arbejde, når og hvor det er belejligt', står der i den rapport, som afsluttede projektet.

Men desværre bruger pædagogerne i Odense ikke iDialog mere, siger Mette Østman.

»De holdt op med at bruge det, da projektet sluttede, men vi fik alle gode erfaringer med,« siger hun.

Det er ikke specielt dyrt at komme på iDialog, påpeger Mette Østman. Det koster 1900 kroner om året for de første 25 brugere. Har man brug for at få koblet flere på, koster det 1400 kroner for 25 mere.

»Og jeg tager nogle penge for at lære folk at bruge systemet, men det er en engangsudgift. Det er ikke gjort med at få et system. Man er nødt til at tænke langsigtet implementering,« understreger hun. ■

LÆS MERE SELV

Du kan læse rapporten fra udviklingsprojektet på SL og BUPL's Udviklings- og Forskningsfonds hjemmeside www.slbu-pl-fond.dk (klik på afsluttede projekter).

Mette Østman holder workshop i Odense den 22. november, når SL og BUPL's Udviklings- og Forskningsfonds holder den årlige konference. Se mere på www.slbu-pl-fond.dk

FAKTA OM IDIALOG

Der er 14.000 brugere på iDialog. Det baserer sig på samme system som folkeskolens SkoleKom. Her er alle landets SFO-pædagoger og børnehaveklasseledere allerede koblet på. Via systemet kan man få adgang til et landsdækkende pædagogisk forum med potentielt 14.000 deltagere. Det er selvfølgelig ikke alle, der er aktive.

➔ Læs mere på www.idialog.dk

Gør det til en sport at spise sundt

FDB vil gerne gøre det let for børn at spise sundt, når de dyrker sport. Sammen med Danmarks Idræts-Forbund lancerer vi derfor Stævnesnacks – små bægre med udskåret frugt og grønt, der kan spises på stedet eller tages med i hånden.

Lokale idrætsforeninger kan købe en kasse med frugt, grønt og bægre. Yderligere får de en værktøjskasse med knive, skærebrætter og forklæder, så det bliver nemt at anrette og tilbyde Stævnesnacks. Skal I også have et lækkert og sundt alternativ til cowboytoast og pomfritter til jeres næste stævne? Bestil på stævnesnacks.dk

God kamp!

Læs mere på www.stævnesnacks.dk

FDB ejer Coop, Danmarks største dagligvarevirksomhed, som du møder som Kvickly, SuperBrugsen, Dagli' Brugsen, Irma og Fakta.

OPSLAGSTAVLEN - DIN SIDE

På opslagstavlen bringer vi informationer, men også meget gerne efterlysninger, tips og gode råd fra pædagoger. Har du også et sjovt citat fra et barn eller en ung – eller måske fra en kollega – så send det til Børn&Unge, Blegdamsvej 124, 2100 Kbh. Ø eller mail: b&u@bupl.dk

Glyptoteket for de mindste

Tænk at være konge for et helt land, når man kun er ni år. Det var Tut-ankh-amon over Egypten i en kort periode. Nu har Glyptoteket udarbejdet undervisningsmateriale om kongen, hans undersåtters livsvilkår og landet, der var på sit højeste i netop Tut-ankh-amons regeringsperiode. Materialet egner sig til børn fra 5-12 år og kan bruges som forberedelse til at besøge museets samling af mumier, mumiekister og andre skatte fra Egypten. For de mindre børn er der også rundvisninger.

SE DET HELE OG DOWNLOAD MATERIALE PÅ WWW.GLYPTOTEKET.DK

VIKINGESKIBE PÅ WEB-TV

Fra Vikingetiden til nutidens teknologi med et klik. Se de dramatiske optagelser fra Havhingstens rejse til Dublin og retur, eller følg museets bådbyggere i arbejdet med at bygge Frederikssundsjollen, Åledrivkvasen og den lille Gokstadbåd. Og mere end 150 andre film om Vikingeskibsmuseets aktiviteter. Museet har længe haft film liggende på sin hjemmeside, men nu er der åbnet en web-tv-station med mange timers udsendelser. Samtidig med lanceringen af WebTV introducerer museet videofilm med nogle af de foredrag, der gennemføres af blandt andet museets venneforening. Her vil man blandt andet kunne se foredrag om udgravningen af renæssancevraget ved Amager Strandpark.

FIND DET PÅ NETTET PÅ DENNE ADRESSE (BEMÆRK IKKE WWW): WEBTV.VIKINGESKIBSMUSEET.DK

Tabuer i børns og unges liv

Mobning, krænkelse, overgreb, ensomhed, vold, sorg, skilsmisse, selvskade og fattigdom. Barske oplevelser og vilkår i livet er ikke forbeholdt voksne. Børn og unge bliver i høj grad ramt af oplevelser, der kan være ødelæggende for deres sundhed og trivsel, og som de selv og deres omgivelser kan have svært ved at snakke om.

Tabuerne i børns og unges liv er til debat, når Ungdomsringen i samarbejde med en række specialorganisationer afholder temadag tirsdag den 9. november i Tårnby Ungdomsskole ved København. Målet er at give deltagerne en række konkrete metoder og idéer, som de kan bruge i arbejdet med børn og unge.

I forskellige workshops kan deltagerne blive klogere på emner som børnefattigdom, selvskade, seksuelle overgreb, kærestevold, børn der rammes af krise og sorg, og den svære samtale. Ud over de mange spændende workshops deltager alle organisationer også med en stand, hvor deltagerne kan få en mere indgående snak inden for netop de områder, de har interesse i.

Det er AlbaHus, Ventilen, Danner, Girltalk.dk, Red Barnet, AMOK – Antimobbekonsulenterne, Børns Vilkår, Psykiatrifonden og Landsorganisation af Kvindekrisecentre, der stiller deres specialviden til rådighed på temadagen, som blandt andet er henvendt til pædagoger.

Læs mere på: www.ungdomsringen.dk under kompetenceudvikling

SKRIV så de REAGERER

Oplever du at skulle skrive mere og mere i dit job? Og har du prøvet at svede tran over en skriftlig opgave? Så er en ny bog, der kan lære dig at skrive, så der bliver lyttet, måske noget for dig. Forfatter Bo Skjoldborg har mange års erfaring i at skrive og i at lære andre at skrive. Han har nu lavet en ny bog 'Skriv så de reagerer – på jobbet og i det hele taget'. Samtidig tilbyder han en online-skrivetest, hvor man kan tage temperaturen på sit job- og formidlingsprog. Det handler ikke om rigtigt eller forkert, men om, hvordan tekster virker på modtageren. På testsiden får man blandt andet et forsigtigt bud på, hvilken type skribent, man er, og hvad man derfor kunne få glæde af at sætte fokus på. På sitet www.skrivpaajobbet.dk kan man også hente hjælp i et gratis uddrag af bogen.

'SKRIV SÅ DE REAGERER – PÅ JOBBET OG I DET HELE TAGET' ER UDGIVET PÅ DANSK PSYKOLOGISK FORLAG, 95 SIDER, VEJL. PRIS 148 KRONER.

TAMU-KRYBBEN TIL INSTITUTIONER FOR BØRN I ALDEREN FRA 0-3 ÅR

Krybbe med stilbar kaleche, faste selebeslag, 4 store drejelige hjul, vippe/vuggefunktion, isoleret bund, madras med 2 strækklagner og blåt overdækket. Længde: 123 cm Bredde: 51 cm Højde: 89 cm Flue-/myggenet, regnover-slag og stige kan leveres. Krybben leveres som standard i blå, rød og grøn.

TRÆNINGSSKOLES ARBEJDSMARKEDSUDDANNELSER
VIBORGGADE 70, 3. SAL, 2100 KØBENHAVN Ø
TLF: 3525 0340 • FAX 3525 0355
WWW.TAMU.DK • TAMU.INFO@TAMU.DK

Red Barnet søger frivillige børnefaglige konsulenter til vores Venskabsfamilieprogram i Hovedstadsområdet.

Har du tid til overs til frivilligt arbejde og vil du være med til at gøre en forskel for børn med behov for et ekstra familienetværk, så er dette måske noget for dig.

Det er et krav, at du har erfaring med socialt arbejde og forældresamarbejde. Du er måske uddannet pædagog, socialrådgiver eller har en anden faglig relevant uddannelse.

Som et led i en ny inklusionsindsats, ønsker Red Barnet, at lave en målrettet indsats for, at udbrede kendskabet til Venskabsfamilieprogrammet i etniske minoritetsmiljøer. Det er således en stor fordel, hvis du har et godt kendskab til etniske minoritetsmiljøer. Det kan både være arbejdsrelaterede erfaringer men også egne erfaringer med opvækst i et etnisk minoritetsmiljø.

Opgaverne er:

- Opsøgende arbejde i etniske minoritetsmiljøer, med henblik på, udbrede kendskabet til Venskabsfamilieprogrammet.
- Besøg hos børn og forældre i forbindelse med forespørgsel om at få en venskabsfamilie.
- Deltage i første kontaktbesøg mellem forældre og venskabsfamilier.
- Være kontaktperson for forældre og venskabsfamilier.

Red Barnet yder træning og supervision til konsulenterne. Transportudgifter og telefonudgifter i forbindelse med opgaven refunderes.

Du vil indgå i et team på seks børnefaglige frivillige konsulenter samt to ansatte i Red Barnet.

Red Barnets venskabsfamilier åbner deres hjem for børn med behov for et ekstra familienetværk.

Læs mere om Red Barnets venskabsfamilier på www.redbarnet.dk eller kontakt projektkoordinator Majbritt Borgmann på

telefon: 35 24 85 57
mobil: 24 94 84 99

En dag på pædagogjobbet

'Klokken er 13.15. Den ene af mine kolleger er gået hjem, den anden er til pause. Jeg er alene på stuen. Frida kommer hen til mig og siger, at hun har lavet i bleen. Jeg tager hende med ud til puslebordet på badeværelset. Jeg begynder at skrive Fridas ble, imens jeg lytter intenst til, om alt er okay på stuen, nogen der kalder, nogen der græder. Inden jeg er færdig med at skifte, bleen kommer Marie grædende ud til mig. Hun er kommet til at tisse i bukserne, og det er hun ked af. Dette er bare et lille udpluk af en pædagogs dagbog. Sammen med mange andre pædagoger i Århus har hun skrevet om en

arbejdsdag – torsdag den 18. marts 2010. Opfordringen til at skrive dagbog kom fra BUPL Århus, og nu er bidragene samlet i skriftet '100 vis af tanker til politikerne i Århus'. Anledningen var politikernes invitation til dialog i forbindelse med '100 dage for byens børn og unge'. Dagbogsuddragene er delt ind i emner, og der er flest bidrag til emnerne 'vilkår' og 'arbejdsmiljø'.

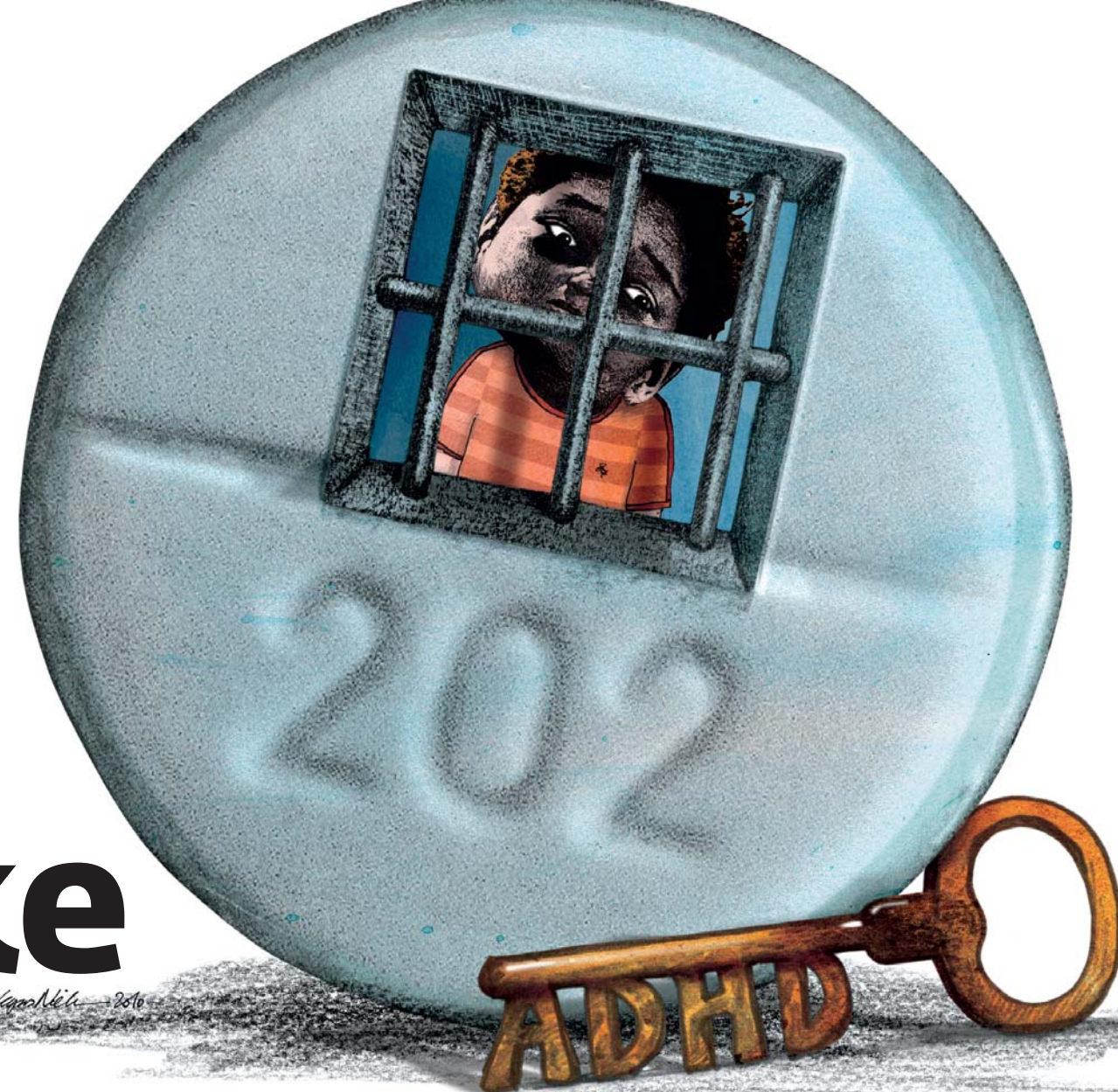
LÆS ALLE DAGBØGERNE I FULD LÆNGDE ELLER LÆS SKRIFTET '100 VIS AF TANKER TIL POLITIKERNE I ÅRHUS' PÅ WWW.BUPL.DK/AAK

Mens førende danske psykiatere anbefaler medicin som den bedste løsning til børn med ADHD, fastslår en ny australsk undersøgelse, at medicin ikke virker på lang sigt.

Af Gitte Rebsdorf b&u@bupl.dk / Illustration: Lars Vegas Nielsen

ADHD medicin virker ikke

Tusindvis af børn med diagnosen ADHD er formentlig udsat for forkert behandling. Førende danske psykiatere har længe anbefalet medicin som den bedste løsning til børn med ADHD, og forbruget af Ritalin og andre midler til behandling af ADHD er eksploderet inden for de seneste 10 år. Men en ny australsk undersøgelse fastslår, at medicinen ikke virker på lang sigt.

Undersøgelsen, som er blevet til på foranledning af de australske sundhedsmyndigheder, er unik, fordi den ser på langtids-effekterne af medicinen. Det har ingen andre gjort før.

Professor i klinisk børnepsykologi Karen Vibeke Mortensen fra Aalborg Universitet har læst undersøgelsen og mener, at den er med til at cementere, at mange børn med ADHD bliver fejlbehandlet.

»Der er meget placeboeffekt i medicin,

og det er almindelig kendt, at virkningen aftager efter et stykke tid. Disse børn har nogle meget komplicerede problemer, som bliver ved med at eksistere, hvis man lader medicinen overtage reguleringen. I stedet for medicin er der brug for en terapeutisk og pædagogisk indsats over for barnet og dets familie,« siger hun.

Som tidligere beskrevet i Børn&Unge lovpriser førende danske psykiatere medicin til børn. Det sker samtidig med, at psykiaterne har tætte forbindelser til medicinalindustrien. Børn&Unge ville gerne have spurgt en af dem, professor og overlæge fra Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center i Risskov Per Hove Thomsen, om han har været for hurtig til at anbefale medicin som den bedste løsning. Vi ville også spørge, om han har ladet sig påvirke for meget af de medicinalvirksomheder, han arbejder for. Men det har ikke været muligt at få et interview med Per Hove Thomsen.

Den australske forskning viser ganske vist, at Ritalin og andre lignende præparater til behandling af børn med ADHD har en effekt på børnene her og nu. Men ellers peger undersøgelsen på, at medicin er en dårlig løsning. De australske eksperter konkluderer:

- At medicinen ikke virker på lang sigt.
- At børnene ikke får hjælp til de vanskeligheder de ofte tumler med så som lavt selvværd, depression og sociale funktioner.
- At medicinen har alvorlige bivirkninger som for eksempel hjerteproblemer og lav vækst.

INGEN OVERRASKELSE. Rigtig mange børn får medicin i lang tid. Lægemedelstyrelsens seneste opgørelse viser, at næsten halvdelen af ADHD-børnene får medicin i mere end otte år.

»Det er ærgerligt, at så mange børn får medicin, når den ikke virker. Men det kommer ikke bag på mig. Det stemmer godt overens

med, hvad man ellers ved,« siger ph.d.-studerende Margrethe Nielsen ved The Nordic Cochrane Center (NCC). NCC er et uafhængigt forsknings- og informationscenter, der har fokus på virkningerne af behandlinger i sundhedsvæsenet.

Privatpraktiserende psykolog og børnesagkyndig Michael Kaster er heller ikke overrasket over resultaterne i den nye australske undersøgelse.

»Hvis børnene kun får tilbudt medicin, risikerer vi, at de ikke udvikler sig hensigtsmæssigt. Medicinen dæmper symptomerne, men skaber i sig selv ikke psykisk vækst. Hvis børnene skal ændre adfærd på lang sigt, forudsætter det, at miljøet omkring børnene ændrer sig,« siger han.

De australske forskere har fulgt børnene i en længere årrække og set på, hvordan børnene klarer sig socialt, følelsesmæssigt og akademisk. Deres undersøgelse viser, at

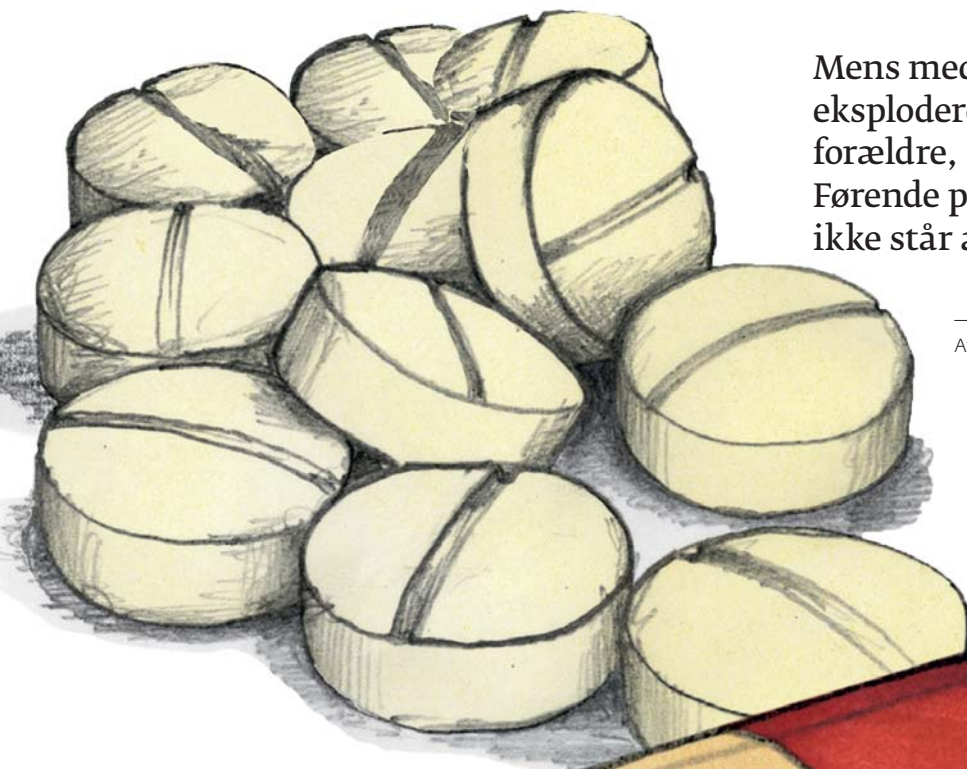
børn, som konstant har fået medicin fra de var 8 til 14 år, ikke klarer sig bedre end børn uden medicin, og at medicinen ikke har nogen effekt. Flere danske psykiatere, herunder professor Per Hove Thomsen, har ellers hævdet, at børn med diagnosen ADHD havner i kriminalitet og fængsel, hvis ikke de får medicinsk behandling. Det udtalte Per Hove Thomsen for eksempel til Børn&Unge tilbage i 2007. Vi ville gerne have spurgt Per Hove Thomsen, hvad han bygger disse udsagn på, og hvordan han så entydigt kan anbefale medicin som den bedste løsning, når forskningen viser det stik modsatte. Men det har som sagt ikke været muligt at få et interview med Per Hove Thomsen.

Margrethe Nielsen fra mener, at psykiaternes samarbejde med medicinalindustrien er en af flere forklaringer på, at førende psykiatere hælder så meget til medicinsk behandling.

»Der er solide interessekonflikter på spil, og det er desværre et tilbagevendende problem,« siger hun.

OMDISKUTERET DIAGNOSE. Børn&Unge har tidligere beskrevet, hvordan ADHD diagnosen er blevet til, og hvordan enkelte psykiatere afholder sig fra at bruge den, fordi den er særdeles usikker. Den usikre diagnose er endnu en grund til at tøve med medicinering, påpeger psykolog Michael Kaster.

»Børnene bliver beskrevet som urolige. Og det bliver taget som et udtryk for, at de har ADHD. Men børnenes uro skyldes ofte, at de er angste. Nogle urolige børn kommer fra socialt belastede miljøer. Andre er sårbare af natur og kræver mere ro og stabilitet, end deres omverden har været i stand til at give dem. Men vi hjælper dem oftest ikke ved at give dem tvivlsomme diagnoser og medicin. Det er blot med til at stigmatisere børnene,« mener han. ■

Mens medicinforbruget til børn med ADHD er eksploderet, så kritiserer såvel eksperter som forældre, at der mangler behandlingssteder. Førende psykiatere hævder ellers, at medicinen ikke står alene.

Af Gitte Rebsdorf b&u@bupl.dk / Illustration: Lars Vegas Nielsen

Masser af piller uden behandling

Det gav et sæt i Lone Janzen fra Århus, da hun søndag den 12. september havde sat sig til rette for at se en debatudsending om ADHD på DR2. På skærmen kunne hun se overlæge Per Hove Thomsen fra Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center i Risskov fortælle om sit syn på ADHD.

Hun lyttede ekstra opmærksomt, for hendes niårige søn havde fået stillet diagnosen ADHD på den afdeling, hvor Per Hove Thomsen er overlæge. Han virkede venlig, som han tonede frem på skærmen.

Men det, som overlægen sagde, kunne Lone Janzen slet ikke få til at stemme overens med virkeligheden.

Og da den førende overlæge udtalte, at den medikamentelle behandling aldrig stod alene, og at der blev brugt mange ressourcer på at følge op på behandlingen i hans afdeling, gippede det i Lone Janzen.

»Det er ikke sandt. Tværtimod har jeg i flere år kæmpet for at få hjælp til min søn. De indkalder os ganske vist til et medicinmøde, hvor de giver oplysninger om ADHD, men hvis vi stiller spørgsmål ved den medicinske behandling, bliver vi mødt med massiv modstand. Så bliver man nærmest betragtet som en ond mor, der ikke vil det bedste for sit barn,« fortæller Lone Janzen.

USANDT? Professorens forklaring på tv stemmer ikke overens med den virkelighed, Lone Janzen har mødt. Og moderen fra Århus er ikke alene med sine erfaringer. Børn&Unge har kendskab til flere forældre, som har haft lignende oplevelser.

Vi ville gerne have spurgt overlæge Per Hove Thomsen, hvilke behandlingstilbud han taler om i fjernsynsudsendingen? Og om Lone Janzen har ret i, at han taler usandt for åben skærm? Og om det ikke er tilladt forældre at

sætte spørgsmålstejn ved den medicinske behandling, som deres børn får? Men det har ikke været muligt at få et interview med Per Hove Thomsen.

En spørgeskemaundersøgelse, som Børn&Unge foretog blandt 100 forældre til børn med ADHD tilbage i 2007, bekræfter det, som Lone Janzen fra Århus oplever. Dengang svarede mere end halvdelen, at deres børn fik medicin uden pædagogisk eller terapeutisk hjælp. Det strider ellers imod Sundhedsstyrelsens vejledning, som netop siger, at medicinen ikke må stå alene.

Professor i klinisk børnepsykologi på Aalborg universitet Karen Vibeke Mortensen bekræfter, at der mangler behandlingssteder til børnene og deres familier.

»Det er et meget forsømt område. Tidligere var det muligt at få behandling og rådgivning i de amtskommunale børnerådgivninger. Men de fleste er lukket nu. Heller

ikke i PPR-regi er der længere behandling, men kun kortvarige rådgivningsforløb. De egentlige behandlingstilbud er blevet sparet væk. Forældrene vil ellers gerne have denne hjælp, så dem, der har råd, betaler selv, mens de svageste familier bliver ladet i stikken,« siger hun.

Men hvorfor mangler der behandling til disse børn, når også myndighederne betoner, at den medicinske behandling ikke må stå alene? I Lægemedelstyrelsens produktresumé fra december 2009 fremgår det netop, at medicinsk behandling bør komme i anden række. Heri hedder det:

'Et omfattende behandlingsprogram inkluderer sædvanligvis psykologiske, pædagogiske og sociale tiltag samt farmakoterapi med det formål at stabilisere børn med et adfærdssyndrom'.

Overlæge Steffen Thirstrup fra Institut for Rationel Farmakoterapi (IRF) er enig i, at der mangler behandling til disse børn. Han mener, at svaret skal findes hos politikerne, og at de svigter børnene.

»Det er et politisk problem. Det er jo op til kommunerne og regionerne at etablere behandlingssteder,« siger han.

Forklaringen på de manglende sociale og terapeutiske tilbud kan også være, at toneangivende psykiatere konsekvent anbefaler medicin som den bedste løsning, og at de er

med til at udarbejde behandlingsvejledninger. Det sker samtidig med, at de har tætte bånd til medicinalindustrien.

ADHD-BØRN KAN HJÆLPES. Mange andre børneeksperter er ellers enige om, at det kan lade sig gøre at hjælpe børnene med pædagogik og terapi.

»Der findes gode metoder til at hjælpe disse børn. Det handler om at forstå familierne og den situation, de befinder sig i. Når man har udrettet, hvilke problemer der er til stede, kan man sætte ind med den rette behandling,« siger psykolog og børnesagkyndig Michael Kaster.

Professor Karen Vibeke Mortensen er enig. »Det er påvist, at det hjælper med en indsats. Ofte er der brug for hjælp til hele familien og til at lære forældrene, hvordan de kan støtte deres børn,« siger hun.

Tilbage i Århus sidder Lone Janzen med et barn, der må nøjes med medicin som behandling.

»De har prøvet forskellige præparater. Nogle af dem kan min søn slet ikke tåle. Nu får han et middel, der hedder Motiron. Men det hjælper ham heller ikke. Jeg forstår ikke, hvorfor de bliver ved med at give medicin. Jeg har bedt dem om at se på ham, for alle kan jo se, at han ikke får det bedre med medicin,« siger hun. ■

Pædagoger mangler viden

Antallet af børn med ADHD stiger eksplosivt i børnehaver og skolefritidsordninger, men pædagogerne føler sig ikke klædt på til at hjælpe dem.

Af Gitte Rebsdorf b&u@bupl.dk /

Illustration: Lars Vegas Nielsen

Presset på pædagoger i børnehaver og skolefritidsordninger er steget betragteligt de seneste år. Inden for de seneste tre-fem år har næsten halvdelen af landets pædagoger oplevet, at en større andel af børnene har fået diagnosen ADHD. Det viser en spørgeskemaundersøgelse, som BUPL har foretaget blandt 858 af sine medlemmer.

»Daginstitutionerne spiller en stor rolle, når det handler om at hjælpe disse børn. Men der er brug for en sammenhængende indsats, så hele familien bliver inddraget.

SÅDAN SAGDE OVERLÆGEN

Overlæge Per Hove Thomsen deltog søndag den 12. september i et debatprogram på DR2 om medicin til børn med diagnosen ADHD. Her sagde han blandt andet:

»Det optimale ville være, hvis medikamentel behandling blev fulgt op. Det gør vi også derfra, hvor jeg kommer. Det bruger vi ganske mange ressourcer på. Vi er ikke glade for piller alene... Det er vigtigt at se på de sociale faktorer. Miljøet spiller også ind i den børnepsykiatriske behandling. Forældrene skal rustes til at have med et vanskeligt barn at gøre. Det fylder meget i vores arbejde.«

➔ Læs alle Børn&Unge's artikler om ADHD, som er samlet i et tema på www.boernogunge.dk

Hvad lægger du ører til?
- beskyt dem mod støj på jobbet

Du har kun dine ører resten af livet. Derfor skal du passe godt på dem.

Audiovox fremstiller individuelt formstøbte hørevern og er specialister med eget laboratorium.

Få en af vore konsulenter ud til en dialog om, hvordan vi kan hjælpe jer nu - og i fremtiden

15% rabat til enkeltmedlemmer af BUPL

Ring 3940 1050 og hør nærmere.
www.audiovox.dk

Weekendpension
- for dig der vil spare mere op

Læs mere på weekendpension.dk eller ring 70 11 20 11

PBU
Livsforsikringselskabet

www.bupl.dk

FEJLBEHANDLING

► deres familier kræver det særlige metoder og en særlig indsats. Daginstitutionerne kan ikke klare denne opgave, uden at de får tilført mere viden og flere ressourcer. Der er brug for konsulenter og coaching til pædagogerne, understreger BUPL-formanden.

I dag er pædagogerne nødt til at prøve sig frem, fordi de ikke har nok viden om, hvordan de hjælper børnene og deres forældre. Det vidner svar som dette om:

'Enkelte på mit arbejde har været på kursus om ADHD, så vi har lidt viden. Men uden andre fagfolk famler vi indimellem i blinde. Forældresamarbejdet er også ofte svært med disse børn, Og det tager lang tid at opbygge et positivt samarbejde. Indsatsen er generelt mangelfuld. Det tager for lang tid at få hjælp. Især hvis der endnu ikke er en diagnose', skriver en af de pædagoger, der har deltaget i undersøgelsen.

En anden pædagog bekræfter tendensen med denne kommentar:

'Vi prøver os frem med forskellige tiltag og håber, at noget af det virker. Det er meget ønskværdigt med kvalificeret efteruddannelse'.

MANGLER EKSTRA HÆNDER. Pædagogerne føler sig presset. De skal tage sig af flere og flere børn, som kræver en særlig indsats, uden at der følger tilstrækkelig ressource med. 43 procent af pædagogerne oplyser, at de ikke får ekstra timer eller støttepædagog, når børn har fået en diagnose.

Andre oplyser, at ressourcerne er utilstrækkelige. En af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen udtrykker det på denne måde:

'Vi mangler ekstra hænder. At være for få voksne på stuen går også ud over de velfungerende børn, som bliver ladet i stikken. Det er prisen for at have børn med ADHD på en stue med 22 børn. Der er knyttet ekstra støtte til børn med ADHD, men disse timer dækker sjældent det antal timer, som en barn med ADHD er i institution.'

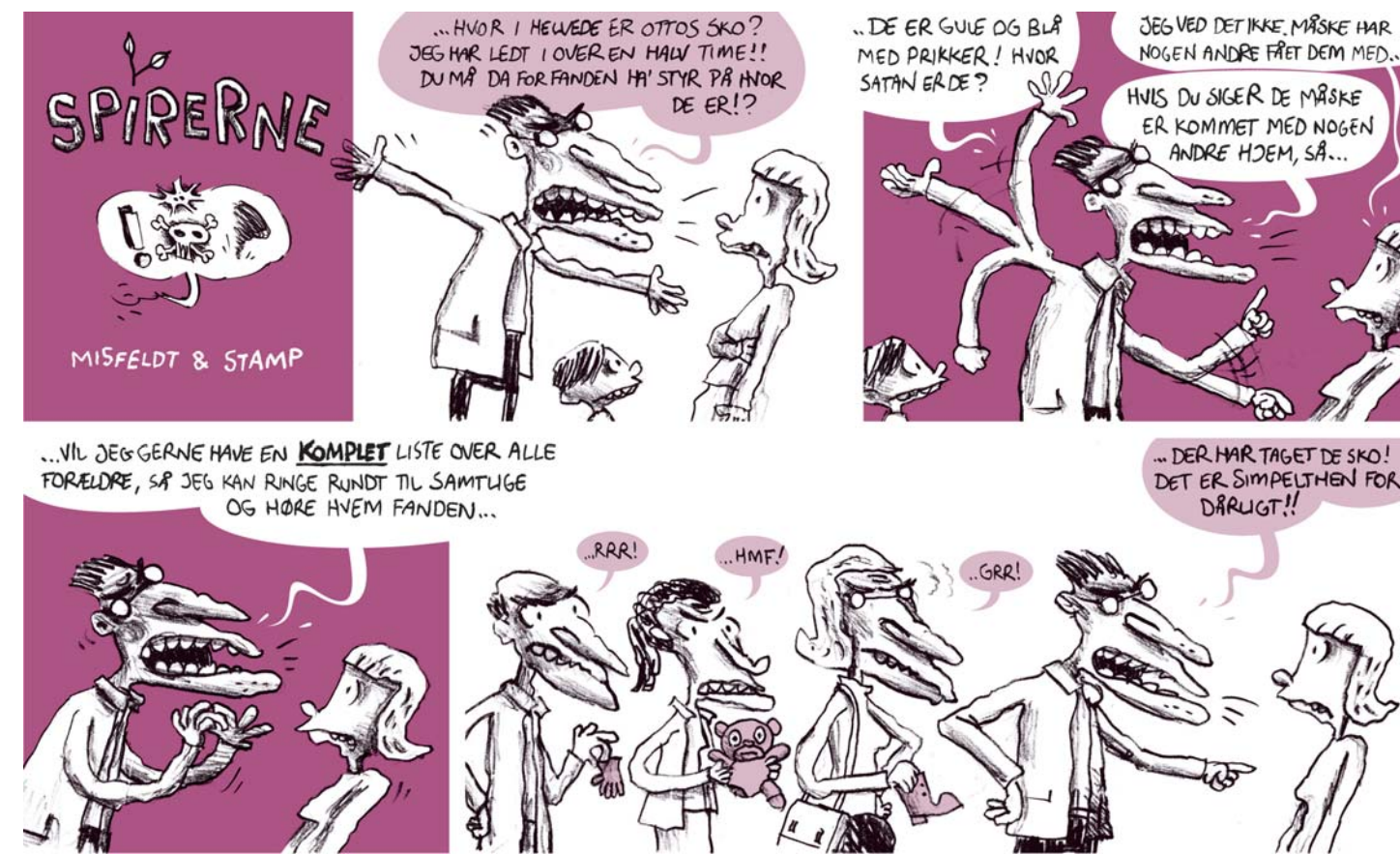
At det kniber med ressourcerne vidner en anden pædagog's udsagn om:

'Det er utrolig svært at få tilstrækkelig psykologhjælp til at afdække børnenes eventuelle handicap, og dermed bliver det også svært at få de nødvendige ressourcer'.

BUPL-formand Henning Pedersen peger videre på, at der generelt er et højt støjniveau og mange børn på alt for lidt plads i de danske daginstitutioner.

»Det er ikke godt for børn, der har brug for ro og struktur. Og så er det bekymrende, at der er så stor fokus på medicin, når forskningen nu viser, at børn ikke har gavn af medicin på lang sigt,« siger han. ■

TEGNESERIE

Vinterklar med seler og køreposer fra Tønnesen

Dan2 sele med lynlås ♦
Vestmodel, der følger barnets krop. Kan reguleres i størrelsen fra ½-3 år. Fastmonteres med karabinhager i bunden af vognen.

Se aktuelle tilbud i shoppen på www.b-toennesen.dk

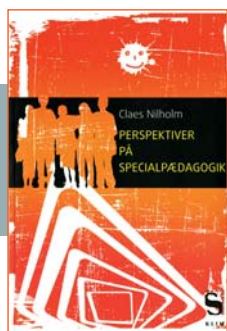
VAREFAKTA

Snup-let selen ♦
Med lukkesystem som en sikkerhedssele. Kan reguleres i størrelsen fra ½-3 år. Kan reguleres fem steder uden at skulle spændes op og i. Fastmonteres med karabinhager i bunden af vognen.

Signe posen ♦
Dejlig varm og praktisk kørepose, med lynlås i bunden så barnet selv kan gå ud til krybben/barnevognen. I ryggen er der åbning til selen, og i hættten er der elastik. Føres i flere størrelser.

tønnesen

Tønnesen A/S · Frydensbergvej 13 · DK-3660 Stenløse · Tlf: +45 47 12 54 54 · Fax: +45 47 12 54 60 · www.b-toennesen.dk

'Perspektiver på specialpædagogik' af Claes Nilholm (oversat fra svensk). Forlaget Klim, 139 sider, vejl. pris 199 kroner.

Hvad forstår vi ved ulighed og afvigelse? Hvad betyder det at diagnosticere et barn med vanskeligheder? Er der i det hele taget brug for en særlig pædagogik, eller kan den almindelige pædagogik udvikles til at håndtere og rumme de specielle børn? Det er nogle af de spørgsmål, som i bogen behandles ud fra tre forskellige perspektiver: den kompensatoriske, den kritiske og det såkaldte dilemmaperspektiv. Forfatteren formidler med udgangspunkt i en hurtigt ekspanderende international forskning, hvilke grundlæggende perspektiver, der kan lægges på specialpædagogikken.

'Dansk som andetsprog – Pædagogiske og didaktiske perspektiver' af Helle Pia Laursen og Lars Holm. Dansk lærerforenings Forlag, 208 sider, vejl. pris ekskl. moms 180 kroner.

Bogen præsenterer en række centrale faglige temaer inden for fagområdet dansk som andetsprog og belyser nogle af de problemer, der knytter sig hertil. Hensigten er at give en faglig viden, der kan danne grundlag for tilrettelæggelse af en andetsprogs pædagogisk praksis for en kvalificeret deltagelse i den løbende videreudvikling af fagområdet. I første del af bogen introduceres og diskuteres en række centrale begreber og teorier, der er knyttet til dansk som andetsprog som et sprogligt vilkår og som et særligt fagområde. I anden del flyttes fokus til den andetsprogs pædagogiske praksis. Her introduceres en række sprogpædagogiske temaer i forskellige kontekster, og der indgår en række eksempler på forskellige undervisningsaktiviteter. I tredje del rettes opmærksomheden mod institutioners måder at håndtere det stigende antal børn med dansk som andetsprog. Her sættes der fokus på nogle af disse udfordringer i forhold til håndteringen af sproglige forskelle.

'Børn i senmoderne tiden – Barndomspsykologiske perspektiver. Af Dion Sommer. Hans Reitzels Forlag, 336 sider, vejl. pris 298 kroner.

Bogen handler om børneopdragelse på moderne vilkår. Er opdragelsen aflyst i senmoderne tiden, eller hvordan opdrager forældre deres børn? Er senmoderne fædre nære eller fjerne, og hvor involverede er de i deres børn? Hvad betyder det grundsyn, at udvikling sker i 'situationer' og 'relationer' for vores forståelse af senmoderne børn og barndom? Hvad er læring, og hvordan skal vi forstå børns læring i et senmoderne perspektiv? Forfatteren, der er en af Danmarks førende inden for barndomsforskning, tager disse spørgsmål under behandling. Og han skriver om børneopdragelse i en tid, hvor barnet ses som et unikt væsen, der oplever og forstår på sin egen måde, og hvor der stilles store krav til både forældre og pædagoger om at erkende og indleve sig i det enkelte barns perspektiv – og handle derefter.

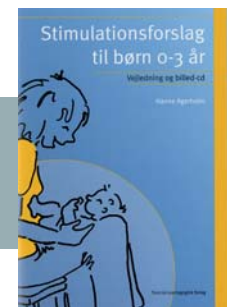
'Opdagende skrivning – en vej ind i læsningen' af Klara Korsgaard, Monique Vitger og Sara Hannibal. Dansk lærerforenings Forlag, 120 sider, vejl. pris 140 kroner ekskl. moms.

Metoden opdagende skrivning lader børnene opdage skriftens lydprincip, ved at de selv eksperimenterer med at skrive. I skriveprocessen arbejder de funktionelt med sammenhængen mellem lyd og bogstav, og dermed skriver de sig ind i læsningen. Dermed baner skrivningen vejen for læsning. Bogen bygger på et treårigt udviklingsprojekt, hvor en børnehaveklasseleder har arbejdet med opdagende skrivning og har ladet børnene skrive fra begyndelsen af børnehaveklassen. Teorien bag skitseres, og der gives konkrete anvisninger på, hvordan man kan arbejde med metoden. Med børnetekster hentet fra udviklingsprojektet dokumenteres børnenes skriftsproglige udvikling. Bogen kan have interesse for lærere og pædagoger i indskolingen og af alle med interesse for børns skriftsproglige udvikling.

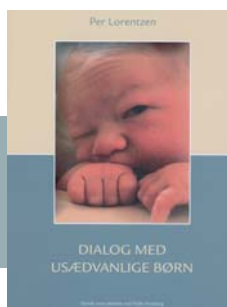
'Læringsstile i børnehaven' af Alice Darville. Akademisk Forlag, 88 sider, vejl. pris 249 kroner.

Bogen er en indføring i læringsstile skrevet til alle, der arbejder professionelt med børn i alderen 3-6 år. Ud fra Dunn og Dunns læringsstilsteori giver bogen svar på: Hvad er læringsstile? Hvad lærer børn? Hvordan får vi en større forståelse for børns forskellige måder at tilegne sig viden og færdigheder på? Hvordan kan vi som professionelle voksne støtte og tilrettelægge en læringsproces? Forfatteren, der er pædagog, børnehaveklasseleder og indskolingslærer, har arbejdet sammen med børnehaver om overgangen fra daginstitution til skole. Hun giver konkrete eksempler på, hvordan teorien om læringsstile kan inddrages i det pædagogiske arbejde i børnehaven, herunder om indretning, organisering af dagen, læringsaktiviteter og kommunikation.

'Stimulationsforslag til børn 0-3 år – Vejledning og cd' af Hanne Agerholm. Specialpædagogisk Forlag, 30 sider, vejl. pris 348 kroner ekskl. moms.

Børn udvikler sig gennem bevægelse, håndtering og leg, så de kan indgå i aktiviteter med deres omgivelser. Som oftest går det af sig selv, men indimellem er der børn, som har brug for et skub undervejs i forhold til at blive styrket og at undgå uhensigtsmæssige bevægelsesmønstre. Bogen kan bruges af alle, der har med småbørn at gøre. Den indeholder forslag til stimulation i dagligdagen, så barnet bliver støttet lige netop der, hvor det har behov for det. Bogen er illustreret med tegninger, der trin for trin giver vejledning i, hvordan man blandet andet kan stimulere det sansemotoriske, hovedkontrol og bevægelsesforløb som rulle, krybe, sidde, kravle, knæstående stående og gang. Forfatteren er fysioterapeut.

'Dialog med usædvanlige børn' af Per Lorentzen (oversat fra norsk). Udgivet af Materialecentret, Aalborg, 295 sider, vejl. pris 275 kroner.

Bogen handler om børn med komplicerede funktionshæmninger. Forfatteren, der er psykolog og selv har en døvblind datter, redegør for teorier og forskning om almindelige børns tilegnelse af kommunikation og sprog, hvilket er fundamentet for udvikling af dialog med børn med funktionsvanskeligheder. På den måde tydeliggør bogen nogle af de forhold, som også hos normalt fungerende børn kan komplicere tilegnelse af sprog og tale. Bogen samler desuden forfatterens erfaringer og refleksion om opvækstvilkår for børn med komplicerede funktionsvanskeligheder og begrænsede ressourcer, det vil sige børn, der har medfødte eller tidligt opståede, svære neurologiske skader. Forfatteren gør op med traditionelle bestræbelser på at udvikle metoder, der ved systematisk anvendelse hver dag gennem mange år skulle forbedre tilværelsen for usædvanlige børn. Hans tilgang er i stedet at støtte forældres og pædagogers fornuft og bygge på erfaringer af, at alle børn vil gøre deres yderste for at tilegne sig færdigheder og forståelse for den verden, de lever i.

'Når straffen rammer uskyldige – Børn af fængslede i Danmark' af Peter Scharrff Smith og Janne Jakobsen. Forlaget Gyldendal, 324 sider, vejl. pris 250 kroner.

En ung pige fortæller, at den dag, hendes far blev anholdt, var 'den værste dag i mit liv'. En 10-årig dreng troede, at hans varetægtsfængslede far var død, og måtte vente tre måneder på at besøge ham. Omkring 4000 børn i Danmark har en forælder i fængsel, og de tror ofte, at det er deres skyld, at deres mor eller far bliver anholdt, dømt og skal sidde i fængsel. Det er de naturligvis ikke, men det er ikke desto mindre børnene, som betaler en høj pris for deres forældres kriminelle handlinger. Børn af fængslede er i samfundsmæssig forstand en næsten usynlig gruppe. De lever med savn, tabuisering, ubesvarede spørgsmål og en lang række andre svære følelser og store problemer. Denne bog handler om disse børn og måden, de bliver behandlet på af blandt andre politi, fængselspersonale og forældrene selv. Bogen gør desuden rede for de relevante menneskeretlige forhold, og den kommer med konkrete eksempler på de oplevelser, børn af fængslede har, og de situationer de havner i. Med udgangspunkt i børns rettigheder formuleres desuden forslag til, hvordan forholdene for børn af fængslede kan forbedres.

SKRIV TIL BØRN&UNGE
Læserbreve sendes til bladdebat@bupl.dk
Skriv højst 2400 enheder. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Vi optager ikke anonyme indlæg. Du skal opgive navn og adresse. Læserbrevene bliver også lagt ud på www.boernogunge.dk

De arbejdsløses børn lider

Jeg har med stor bekymring læst artiklen 'Arbejdsløse tager børn ud' i Børn&Unge nr. 23/2010.

Jeg undrer mig over, at når arbejdsløshedens krise rammer en familie og deres børn, så tages børnene ud af institutionen. Der bør igangsættes hjælp, men det virker, som om der ingen forbyggende tiltag er fra kommunerne, på trods af at meget forskning tyder på, at arbejdsløshed påvirker børnene negativt.

Når en familie rammes af arbejdsløshed, så rammes den af en stor krise, der påvirker børnenes liv. Forældrene vil ofte have ganske lidt overskud på grund af arbejdsløshed.

Forældrene gør det så godt, de kan, men reagerer selvfølgelig psykisk på deres situation. Derfor er det vigtigt, at børnene bliver i deres SFO, sådan at de bevarer de relationer, som er så væsentlige for deres udvikling.

Jeg undrer mig over, hvor sikkerhedsnettet er for børnene. En pilotundersøgelse og debatoplæg om arbejdsløshed, forældre, børn og daginstitutioner, som jeg har været med til at udarbejde, viste klart, at pædagogerne oplevede, at børn af arbejdsløse forældre havde psykosomatiske sygdomme.

De havde ondt i maven og var stille, angst og mere 'klæbende' end andre. Og mange havde desuden et enormt, uopfyldt kontaktbehov. Jeg mener, at det er meget vigtigt at bruge de

erfaringer og den viden, som vi har i nuet, for at komme videre i fremtiden.

Hvorfor bruger man ikke den erfaring og den viden, vi har om arbejdsløshedens indflydelse på børnene og deres familie?

Hvorfor bliver der ikke igangsat mere forskning og erfaringsopsamling om, hvordan arbejdsløshed påvirker børnene og deres familie?

Hvor er forebyggelsen og tidlig indsats? Hvor er velfærdspolitikken og familiepolitikken?

Med venlig hilsen
Pædagog og konsulent
René Meyrowitsch
Troldnøddegården, Albertslund

Skær ikke i samarbejdet

Svendborg Byråd vedtog i 2005, at pædagoger i folkeskolens yngste klasser skulle samarbejde med lærerne om at skabe den bedste skolestart for kommunens børn. Nu foreslår kommunen at spare halvdelen af 'fællestiden' mellem lærere og pædagoger væk.

Kære politikere. Hvis I fjerner fællestiden, vil vi:

- kunne rumme færre børn med særlige behov i folkeskolen
- skulle bruge flere penge på udgifter til specialundervisning, specialskoler, støtte, etc. og på senere, sociale foranstaltninger
- stoppe for samarbejdet om at forbedre trivselsmiljøet. Læring og trivsel går hånd i hånd.
- give skolerne ringere vilkår for at nå de nationale mål og medvirke til, at 95 procent af de unge får en ungdomsuddannelse.

Kære forældre. Hvis politikerne fjerner fællestiden, vil der være:

- færre fagpersoner i undervisningen og mindre tid til dit barn
- mindre fokus på klassens trivsel, det sociale miljø og dit barns behov
- mindre sammenhæng mellem skole og SFO, mellem undervisning og fritid
- mindre fokus på at løse konflikter og støtte fællesskabet i klassen.

Kære lærere. Hvis politikerne fjerner fællestiden, vil du:

- få mindre tid til undervisning og flere opgaver at løse
- få mere uro i klassen og et hårdere undervisningsmiljø
- miste en sparringspartner omkring det enkelte barn og gruppen af børn.

Så derfor, kære politikere, bevar fællestiden, når I lægger budget for næste år.

På vegne af SFO-lederne
i Svendborg Kommune, leder-TR Nikolaj Uhrenholdt

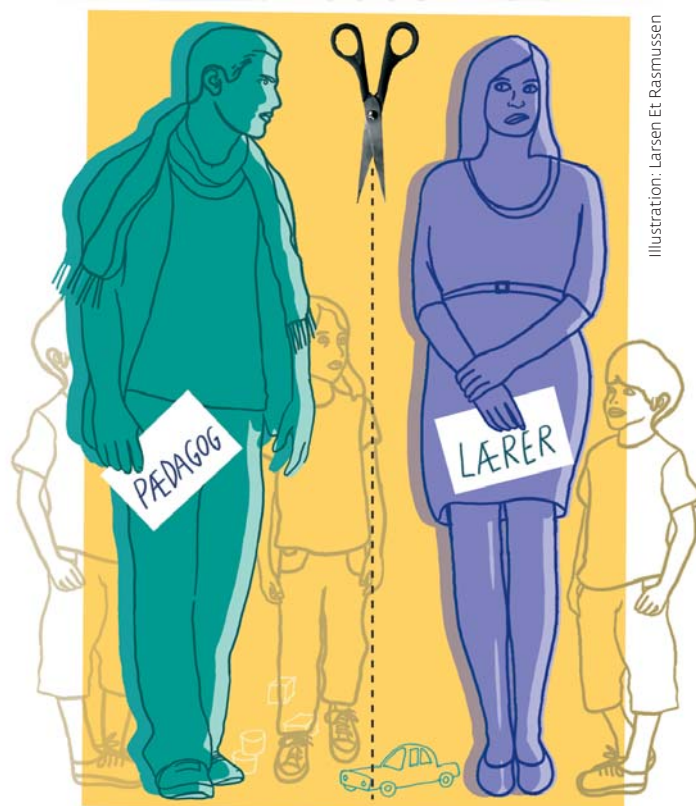

Illustration: Larsen Et Rasmussen

Af Henning Pedersen, formand for BUPL

/// Kommunerne mener ikke, at der på det kommunale arbejdsmarked er ligelønsproblemer, som overenskomstparterne skal tage hånd om ved forhandlingerne. Det er vi i BUPL lodret uenige i.

OK-forhandlinger med tandbørste

Næste år skal vi forhandle overenskomst med kommunerne, men allerede nu kridtes banen op. På adskillige punkter kan vi se, at der bliver brug for at tage tandbørsten med til forhandlingerne. Vi bliver ikke enige i en fart.

Kommunernes Landsforening (KL) har udsendt et debatoplæg til de lokale kommunalpolitikere med forventninger og krav til de kommende overenskomstforhandlinger. Særligt med hensyn til ligeløn ligger de desværre langt fra BUPL.

Kommunerne mener ikke, at der på det kommunale arbejdsmarked er ligelønsproblemer, som overenskomstparterne skal tage hånd om ved forhandlingerne. Det er vi i BUPL lodret uenige i.

Tværtimod viser Lønkommissionens redegørelse med al tydelighed, at kvindedominerede faggrupper generelt får mindre i lønningsposen end mandedominerede faggrupper, og at pædagoger er hårdest ramt af den kønsmæssige skævvridning.

I BUPL har vi en klar forventning om, at problemet adresseres ved de kommende overenskomstforhandlinger - også selvom den økonomiske ramme i udgangspunktet ser beskeden ud. Vi kan derfor sagtens se, at kommunerne har behov for at tale ligelønnen langt ned under gulvtæppet. Det er imidlertid både utroværdigt og uansvarligt.

Et andet punkt, hvor KL leverer et skuffende udspil og nægter forbedringer, er i forhold til kompetenceudvikling. Men i en situation, hvor den kommunale økonomi er hårdt presset, bliver der virkelig brug for, at de medarbejdere, som er tilbage, får vedligeholdt og udviklet deres kvalifikationer.

Vi får imidlertid mange indberetninger om, at institutionerne ikke længere er i stand til at dække hullerne, når en kollega er på efter- og videreuddannelse - og at det forhindrer den nødvendige

kompetenceudvikling. Det problem, mener vi, bestemt hører hjemme også ved overenskomstbordet. Så selvom KL ikke vil have det med ind i forhandlingsrummet, slipper de altså ikke for at forholde sig til det.

Derudover vil KL underkaste arbejdstidsreglerne et eftersyn. Det bakker vi op om, da der er behov for at gøre dem mere enkle, rummelige og lette at administrere. Nye arbejdstidsregler kan sætte pejlemærker for, at planlægning, evaluering og udvikling er vigtige elementer i pædagogers arbejde, da de giver bedre ressourceudnyttelse og kvalitet.

Vi er også positive over for, at KL nu ønsker at medvirke til at sikre ordentlighed ved afskedigelser. Det er på tide og sørgeligt aktuelt netop nu, hvor kommunerne fyrer pædagoger i stor stil.

Endelig er vi tilfredse med, at KL sætter fokus på at nedbringe sygefraværet. En tredjedel af al sygdom skyldes arbejdsmiljøet. Derfor er det her, man skal sætte forebyggende ind, hvis vi skal nedbringe sygefraværet.

Alt i alt kommer vi ikke til at kede os ved forhandlingsbordet, kan vi godt se. Vi ser frem til hårde, men forhåbentlig konstruktive forhandlinger. Og vi husker tandbørsten. ■

HVAD MENER DU?

Hvilke forventninger har du til de kommende overenskomstforhandlinger?

➔ Deltag i debatten på www.bupl.dk/bladdebat

BUPL Kongres 2010

VIL DU OVERVÆRE BUPL'S KONGRES?

BUPL holder kongres i dagene torsdag den 2. december til lørdag den 4. december 2010 på Nyborg Strand.

BUPL's medlemmer er velkomne til at deltage som tilhørere efter forudgående tilmelding.

Medlemmer, der ønsker at overvære kongressen, må selv sørge for transport og ophold i forbindelse med deltagelsen.

Tilhørere kan mod betaling tilmelde sig forplejning sammen med de øvrige kongresdeltagere på nedenstående kupon.

Tilmelding er bindende, og betaling sker ved girooprævning inden kongressen.

TILMELDING TIL BUPL'S KONGRES 2010

Navn

Cpr.nr.

Adresse

Postnr./by

BUPL-fagforening

- Deltager i kongressen uden spisning, gratis
- Deltager i spisning under kongressen (3 x frokost+middag torsdag+kaffe), 1475 kr.
- Deltager i spisning torsdag (frokost+middag+kaffe), 791 kr.
- Deltager i spisning fredag (frokost+kaffe), 350 kr.
- Deltager i spisning lørdag (frokost+kaffe), 350 kr.

Kuponen skal være forbundet i hænde senest den 8. november 2010 på adressen:
BUPL, Blegdamsvej 124, 2100 København Ø.
Att.: Bente Molberg.
Det er også muligt at tilmelde sig via bupl.dk

B U P L

